Aluehallitus

KOKOUSTIEDOT

Aika	4.5.2026 klo 10.01-11.38
Paikka	LKS hallintorakennus, kokoushuone Stuorra, Porokatu 39 C, Rovaniemi/Teams

SAAPUVILLA OLLEET

Timo Peisa, aluehallituksen puheenjohtaja, paikalla §:t 191-210
Maria-Riitta Mällinen, aluehallituksen 1. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Heli Trög, aluehallituksen 2. varapuheenjohtaja, paikalla §:t 191-210

Sari Auvinen, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 191-210
Terje Juutilainen, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 191-210
Markku Kangas, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Outi Keinänen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Antti Kerkelä, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Raija Kerätär, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Piia Kilpeläinen-Tuoma, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 191-210
Tuomas Koskiniemi, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Marja-Leena Laitinen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Antti Liikkanen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210
Pekka Rainio, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 191-210
Jarmo Siivikko, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 191-210

Johanna Ojala-Niemelä, aluevaltuuston puheenjohtaja, paikalla §:t 191-199, 201-210, poistui klo 10.48
Markus Lohi, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Heikki Autto, aluevaltuuston 2. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Jonna Parviainen, aluevaltuuston 3. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Ella Partanen, aluevaltuuston 4. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 196-210, saapui klo 10.11

Ara Aikio, saamen kielen lautakunnan puheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210

Jari Jokela, hyvinvointialuejohtaja, esittelijä, paikalla §:t 191-210
Mari Haataja, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä, Teams, paikalla §:t 191-210

Liisa Niiranen, sosiaalijohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Miia Palo, toimialajohtaja, terveyspalvelut, Teams, paikalla §:t 191-210
Markus Aarto, pelastusjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Mikko Häikiö, toimialajohtaja tukipalvelut, poissa
Anne Räisänen, talousjohtaja, paikalla §:t 191-210

Aluehallitus

Marjo Kuittinen, henkilöstöjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Ville Vitikka, hallintolakimies, paikalla §:t 191-210
Riitta Muhonen, viestintäjohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210
Mirka Kankaanpää, tekninen sihteeri, Teams, paikalla §:t 191-210
Sirkka-Liisa Olli, strategiajohtaja, Teams, paikalla §:t 191-210, poistui klo 11.11
Miia Länsitie, erityisasiantuntija, Teams, paikalla § 201
Kaisa-Maria Rantajärvi, lastensuojelun vastuuyksikköjohtaja, Teams, paikalla § 200
Anne Korhonen, tekninen johtaja, Teams, paikalla § 200

LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi	
ASIAT	§:t 191-210	
ALLEKIRJOITUKSET	Timo Peisa aluehallituksen puheenjohtaja	Mari Haataja pöytäkirjanpitäjä

Aluehallitus
Ote

LAPHA/6283/00.02.07/2026

199 § **Yhteistyösopimus Lapin hyvinvointialueen perhekeskustoiminnan toteutuksesta alueen kuntien, hyvinvointialueen, seurakuntien, järjestöjen ja oppilaitosten yhteistyönä**

Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunta 96 § 23.4.2026

Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunta 96 § 23.4.2026

Yhteistyösopimus Lapin hyvinvointialueen perhekeskustoiminnan toteutuksesta alueen kuntien, hyvinvointialueen, seurakuntien, järjestöjen ja oppilaitosten yhteistyönä

Valmistelija Vastuualuejohtaja lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palvelut Johanna Korteniemi
Vastuuyksikköjohtaja Kaakkoisen alueen perhekeskus Tea Romppainen

Asiaselostus Perhekeskuskehittämistä on tehty Lapissa vuosien 2017-2019 aikana LAPE-hankkeessa, Lapin Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa vuosina 2021-2023 sekä Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen Lapin hyvinvointialueelle -projektissa vuosina 2024-2025. Projektin myötä perhekeskuskehittäminen käynnistyi jokaisessa Lapin 21 kunnassa. Projektin aikana on luotu perhekeskuskäsikirja ja toimintasuunnitelma, jossa kuvataan mm. Lapin perhekeskustoiminnan johtamisen ja koordinaation rakenteet. Käsikirja ja toimintasuunnitelma ohjaavat Lapin perhekeskusten kehittämistä ja toimintaa.

Kunnissa perhekeskuskehittämisen tilanne on hyvin eri vaiheissa. Perhekeskustoiminnan juurruttaminen on tapahtunut vuosia hanketyövetoisesti, mutta nyt perhekeskustoiminnan ja eri sidosryhmien kanssa tehtävän yhdyspintatyön kehittämisestä ja juurruttamisesta on ottanut vetovastuun Lapin hyvinvointialue. Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyö toteutetaan sopijaosapuolten yhteiseen työhön sijoitetuilla resursseilla. Jokainen sopijaosapuoli määrittelee perhekeskustoimintaan käytettävän resurssinsa itse. Toimijat sitoutuvat yhteistyöhön käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Perhekeskustoiminnan yhteistyösopimus on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien, seurakuntien ja järjestöjen edustajien kanssa ja sitä päivitetään neljän vuoden välein. Sopimuksessa sovitaan keskeisten perhekeskustoiminnassa mukana olevien organisaatioiden; Lapin hyvinvointialueen, alueen kuntien, seurakuntien ja järjestöjen välisestä perhekeskustoimintaan liittyvästä yhteistyöstä ja yhteisen työskentelyn tahtotilasta, jonka kokonaiskoordinaatiosta vastaa hyvinvointialue. Yhteistyön

Aluehallitus
Ote

tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa yhdessä lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea ja palveluita, jotta jokainen lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa avun ja tuen varhain, viiveettä ja kohdennetusti. Yhteistyöllä tavoitellaan perhekeskustoimintaan liittyvien eri osa-alueiden kokonaisvaltaista yhteistä näkemystä ja linjauksia.

Päätöksen liitteinä olevat Lapin perhekeskuksen käsikirja ja toimintasuunnitelma (2026-2029) toimivat sopimuksen keskeisinä asiakirjoina linjaten perhekeskusten yhtenäisyyttä sekä yhtenäistä kehittämistä maakunnassa ja hyvinvointialueella. Lisäksi liitteenä on perhekeskukselle laadittu viestintäsuunnitelma.

Yhteistyösopimus liitteineen lähetetään eri tahoille hyväksyttäväksi ja hyväksymisilmoitusten saapumisen jälkeen edelleen yhteinen sopimus allekirjoitettavaksi.

Valmistelijan ehdotus

Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunta esittää Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyösopimuksen sekä sen liitteinä olevien perhekeskuskäsikirjan ja toimintasuunnitelman hyväksymistä Lapin hyvinvointialueen osalta ja lähettää asiakirjat edelleen sopimusosapuolten hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi.

Päätösehdotus

Sosiaalijohtaja Liisa Niiranen
Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunta esittää aluehallitukselle Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyösopimuksen sekä sen liitteinä olevien perhekeskuskäsikirjan ja toimintasuunnitelman hyväksymistä Lapin hyvinvointialueen osalta ja lähettää asiakirjat edelleen sopimusosapuolten hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Johanna Korteniemi ja Tea Romppainen oli kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.

Lisätietoja

Johanna Korteniemi
vastuualuejohtaja, lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palvelut
p. 040 581 1255
johanna.korteniemi@lapha.fi

Aluehallitus
Ote

Asiaselostus

Liitteet
Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyösopimus
Perhekeskuskäsikirja ja toimintasuunnitelma
Perhekeskuksen viestintäsuunnitelma

Päätösehdotus
Hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus päättää

1. hyväksyä osaltaan Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyösopimuksen sekä sen liitteinä olevien perhekeskuskäsikirjan ja toimintasuunnitelman;
2. lähettää asiakirjat edelleen sopimusosapuolten hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi;
3. oikeuttaa lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtajan allekirjoittamaan sopimuksen ja muut tarvittavat asiakirjat hyvinvointialueen puolesta sekä päättämään sopimukseen tarvittavista teknisluonteisista muutoksista ja muusta aluehallituksen päätöksen täytäntöönpanosta ja perhekeskustoiminnan käytännön toteutuksesta.

Päätös
Aluehallitus päätti esityksen mukaisesti.

Lisätietoja
Johanna Korteniemi
vastuualuejohtaja, lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palvelut
p. 040 581 1255
johanna.korteniemi@lapha.fi

Otteen oikeaksi todistaa
Hallintosihteeri Mari Haataja

Aluehallitus
Ote

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimuksen tekeminen

Aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua.

Oikaisuvaatimus osoitetaan päätöksen tehneelle toimielimelle. (laki hyvinvointialueesta 139 §)

Kuka voi vaatia oikaisua

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen taietuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen ja aluevalituksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. (laki hyvinvointialueesta 142 §)

Missä ajassa on haettava oikaisua

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. (laki hyvinvointialueesta 143 §). Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. (laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 2 § ja 6 §)

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle. (laki hyvinvointialueesta 145 §).

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon:
- seitsemäntenä päivänä päätösotteen lähettämisestä kirjeitse (hallintolaki 59 §) tai
- kolmantena päivänä päätösotteen lähettämisestä sähköistä tiedoksiantoa käyttäen (laki sähköisestäasioinnista viranomaistoiminnassa 19 §)

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimukset kirjallisestamuodosta. Oikaisuvaatimuskirjelmä osoitetaan jäljempänä olevilla yhteystiedoilla toimielimelle. Siinä ilmoitetaan päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu, miten päätöstä vaaditaan oikaistavaksi sekä millä perusteella oikaisua vaaditaan. (hallintolaki 49 d § ja laki sähköisestä

Aluehallitus
Ote

asioinnista viranomaistoiminnassa 9 §)

Oikaisuvaatimuksessa ilmoitetaan vaatimuksen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot, johon asiaakoskevat yhteydenotot voidaan tehdä ja asiakirjat toimittaa. Jos oikaisuvaatimusta koskevat asiakirjat voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 9 §)

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen liitetään asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen virka-ajan päättymistä **Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle.**

Kirjaamon sähköpostiosoite:
kirjaamo@lapha.fi

Postitusosoite:
Lapin hyvinvointialue
PL 8041
96101 Rovaniemi

Käyntiosoite: Porokatu 39 C, Rovaniemi

Muutoksenhaku-viranomainen

Pöytäkirja nähtävänä www.lapha.fi 5.5.2026

Tiedoksianto

Asianosaiset:

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti
Päivämäärä: 23.9.2026
Vastaanottajat: Lapin hyvinvointialueen kuntien kirjaamot

LAPIN PERHEKESKUSTOIMINNAN YHTEISTYÖSOPIMUS

(Muokattu Etelä-Savon perhekeskustoiminnan yhteistyösopimuksesta https://www.hirvensalmi.fi/wp-content/uploads/2024/03/Liite-2_Etela-Savon-perhekeskustoiminnan-yhteistyosopimus-2024-2025.pdf)

1. **Sopimuksen osapuolet**
   Myöhemmin sopimuksessa käytetään sanaa sopijaosapuolet, joka tarkoittaa tähän kirjattuja osapuolia. Seuraavat lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivat tahot ovat sitoutuneet päätöksellään Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyöhön:
   - Lapin hyvinvointialue
   - Tähän kirjataan yhteistyösopimukseen mukaan lähtevät tahot

   Jokainen organisaatio allekirjoittaa sopimuksen omalta osaltaan.

2. **Sopimuksen kesto**
   Tämä sopimus on voimassa 1.1.2026-31.12.2029. Sopimus päivitetään samassa syklissä kuin Lapin perhekeskuskäsikirja ja toimintasuunnitelma sekä alueellinen hyvinvointisuunnitelma.

3. **Sopimuksen tarkoitus ja tausta-asiakirjat**
   Sopimuksessa sovitaan perhekeskustoimintaan liittyvistä yhteen sovittavan työn tavoitteista, toimenpiteistä sekä sopijaosapuolten rooleista Lapin perhekeskustoiminnassa. Sopimuksen taustaa tukevat Lapin perhekeskuskäsikirja ja siihen liittyvä toimintasuunnitelma sekä alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

4. **Kuvaus kehittämisen ja yhteistyön nykytilasta sopimuksen tekohetkellä**
   Perhekeskuskehittämistä on tehty Lapissa vuosien 2017–2019 aikana LAPE-hankkeessa, Lapin Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeessa vuosina 2021–2023 sekä Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen Lapin hyvinvointialueelle –projektissa vuosina 2024–2025. Projektin myötä perhekeskuskehittäminen käynnistyi jokaisessa Lapin 21 kunnassa. Projektin aikana on luotu perhekeskuskäsikirja ja toimintasuunnitelma, jossa kuvataan mm. Lapin perhekeskustoiminnan johtamisen ja koordinaation rakenteet. Käsikirja ja toimintasuunnitelma ohjaavat Lapin perhekeskusten kehittämistä ja toimintaa.

   Kunnissa perhekeskuskehittämisen tilanne on hyvin eri vaiheissa.
   Perhekeskustoiminnan juurruttaminen on tapahtunut vuosia hanketyövetoisesti, mutta nyt perhekeskustoiminnan ja eri sidosryhmien kanssa tehtävän yhdyspintatyön kokonaisvastuu kuuluu hyvinvointialueen organisaatioon. Perhekeskustoimintaa

toteutetaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti huomioiden toimijoiden erilaiset toimintaympäristöt ja paikalliset tarpeet.

5. **Toiminnan resurssit**

Lapin perhekeskustoiminnan yhteistyö toteutetaan sopijaosapuolten yhteiseen työhön sijoitetuilla resursseilla. Jokainen sopijaosapuoli määrittelee perhekeskustoimintaan käytettävän resurssinsa itse. Toimijat sitoutuvat yhteistyöhön käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Resurssien käyttöä yhteensovitetaan perhekeskuksen strategisen kehittämistyöryhmän työskentelyssä. Perhekeskustoiminnan yhteistyöhön haetaan mahdollisuuksien mukaan kansallisia avustuksia tai muuta hankerahoitusta yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyösopimuksen lisäksi toimijat voivat sopia kahdenkeskisiä kumppanuus- ja/tai avustussopimuksia.

6. **Yhteistyön tarkoitus, tavoitteet, konkreettiset toimenpiteet ja sopijaosapuolten roolit sekä vastuualueet**

Yhteistyön tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa yhdessä lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea ja palveluita, jotta jokainen lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa avun ja tuen varhain, viiveettä ja kohdennetusti. Yhteistyöllä tavoitellaan perhekeskustoimintaan liittyvien eri osa-alueiden kokonaisvaltaista yhteistä näkemystä ja linjauksia.

a. Yhteistyön tavoitteet

- Vahvistaa lapsi- ja perhelähtöisen toimintakulttuurin mukaisia päätöksiä ja toimintaa.
- Viedä tietoa ja lisätä ymmärrystä lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuudesta yhteistyöverkostoissa.
- Tukea palveluiden integroitumista ja monitoimijuutta maakunnallisen perhekeskustoimintamallin mukaisesti.
- Tukea perheiden hyvää arkea tarjoamalla tietoa, ohjausta, tukea ja palvelua perheille yhtenä perhekeskustoiminnan tavoitteiden mukaisena kokonaisuutena.

b. Konkreettiset toimenpiteet ja vastuualueet

Sopijaosapuolet nimeävät itse valitsemansa edustajat ja varaedustajat perhekeskuksen työryhmiin paikallisella, alueellisella ja maakunnallisella tasolla. Sopijaosapuolet mahdollistavat työntekijöiden osallistumisen perhekeskustoiminnan toteuttamiseen, kehittämiseen ja verkostoyhteistyöhön.

Kunnat ja hyvinvointialue huolehtivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä palveluiden yhteensovittamisesta siten kuin laissa sosiaali- ja

terveyspalveluiden järjestämisestä 29.6.2021/612 säädetään yhteistyössä kaikkien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja palveluiden kokonaisuudessa toimivien toimijoiden kanssa. Palveluiden integraatiolla ja ammattilaisten monialaisella yhteistyöllä on lainsäädännöllinen perusta (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, terveydenhuoltolaki 1326/2010, sosiaalihuoltolaki 1301/2014, varhaiskasvatuslaki 540/2018, nuorisolaki 1285/2016). Kuntalaki velvoittaa kunnat edistämään asukkaiden hyvinvointia mikä käytännössä edellyttää yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa (kuntalaki 410/2015). Saamen kielilaki takaa saamenkieliset palvelut saamelaisalueella (Saamen kielilaki 1086/2003).

Hyvinvointialue vastaa maakunnallisesta ja alueellisesta perhekeskuskoordinaatiosta ja toteutuksesta. Hyvinvointialueen edustaja toimii koollekutsujana ja puheenjohtajana perhekeskuksen strategisessa kehittämistyöryhmässä sekä alueellisissa ohjausryhmissä.

Paikallisella tasolla perhekeskusasioita käsitellään monialaisissa yhteistyöryhmissä, jotka muodostetaan paikallisen tarpeen mukaan tai hyödynnetään olemassa olevia työryhmiä. Työryhmästä nimetään yhdyshenkilö, joka toimii hyvinvointialueen edustajan vastinparina.

Järjestöt ja seurakunnat ovat yhteistyökumppaneita ja niiden palvelut ja toiminta täydentävät julkisia palveluja. Yhteistyö mahdollistaa kehittämistarpeisiin vastaamisen joustavasti.

Vastuut ja tehtävät on kuvattu tarkemmin kohdassa 7. Johtaminen ja koordinaatio.

7. Johtaminen ja koordinaatio

Perhekeskuksia johdetaan ja koordinoidaan kolmella tasolla: paikallinen, alueellinen ja maakunnallinen taso. Jokaisella tasolla verkostot ja ryhmät on muodostettu monialaisesti ja niissä on edustus hyvinvointialueelta, kunnista, järjestöistä ja seurakunnista.

Johtamisen ja koordinaation rakenteita eri tasoilla sekä työryhmien kokoonpanoja arvioidaan kahden (2) vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta.

a. Strateginen kehittämistyöryhmä

Maakunnallisen perhekeskuksen strategisen kehittämistyöryhmän tavoitteena on toimia johtamisen yhteistyörakenteena, jossa yhteensovitetaan strategioita, toimintamalleja sekä palvelukokonaisuutta. Kehittämistyöryhmä aloitti toimintansa elokuussa 2024. Kehittämistyöryhmä kokoontuu neljä (4) kertaa vuodessa. Puheenjohtajana toimii Lapin hyvinvointialueen lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtaja.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Työryhmän tehtävät ovat:

- Perhekeskustoiminnan linjaaminen Lapissa
- Mahdollistaa riittävät resurssit ja toimintaedellytykset.
- Seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevien palveluiden tilaa ja ennakoivan toiminnan vaikuttavuutta.
- Seuraa ja arvioi alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä perhekeskuksen toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteutumista ja indikaattoreiden kehittymistä.
- Yhteensovittaa eri toimijoiden yhdyspintaan liittyvät asiat.
- Ohjaa, koordinoi, tukee ja arvioi alueen kehittämistyötä.

b. Alueelliset ohjausryhmät

Alueellisella tasolla toimii neljä alueellista ohjausryhmää: kaakkoinen, lounainen, itäinen ja pohjoinen. Ohjausryhmien keskeisenä tavoitteena on tiedon ja ilmiöiden kokoaminen alueelta. Alueelliset ohjausryhmät kokoontuvat vähintään neljä (4) kertaa vuodessa. Puheenjohtajina toimivat Lapin hyvinvointialueen edustajat perhekeskusvastuuyksiköistä.

Ohjausryhmien tehtävänä on:

- Perhekeskuksen monialaisen palvelukokonaisuuden toimivuuden tarkastelu
- Verkoston yhteensovittamisen kehittäminen alueellisesti
- Palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen aluetasoisesti
- Ilmiölähtöinen kehittäminen aluetasoisesti
- Tiedolla johtaminen
- Viestintä

c. Paikalliset yhteistyöryhmät

Jokaisella paikkakunnalla on perhekeskusasioita käsittelevä monialainen yhteistyöryhmä, joka muodostetaan paikallisen tarpeen mukaan tai hyödynnetään olemassa olevia työryhmiä.

Paikallisten yhteistyöryhmien tehtävänä on:

- Paikallisen toiminnan yhteensovittaminen ja asioiden vieminen eteenpäin
- Yhdessä sovittujen käytänteiden juurruttaminen
- Paikallisten palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen
- Työnjaosta ja yhteisistä työskentelytavoista sopiminen, monialaisen yhteistyön koordinointi ja palveluiden yhteensovittaminen
- Viestintä
- Kohtaamispaikkatoiminnan mahdollistaminen paikkakunnalla
- Laatii muistion tiedonkulun varmistamiseksi eri tasojen välillä

- Tiiviin yhteistyön ylläpitäminen perhekeskustoimijoiden kesken

  Tehtävien jakautumisesta toimijoiden kesken sovitaan paikallisissa yhteistyöryhmissä.

d. Perhekeskustoiminnan koordinointiin liittyviä tehtäviä hyvinvointialueella

- Perhekeskuskäsikirjan ja toimintasuunnitelman laatiminen nelivuotiskaudelle yhteistyössä sopijaosapuolten kanssa
- Hyvinvointialueen perhekeskustoiminnan työmuotojen ja verkostojen koordinointi
- Strategisen kehittämistyöryhmän ja alueellisten ohjausryhmien työskentelyn valmistelu ja koollekutsuminen
- Alueellisten ohjausryhmien teams-kanavien ylläpito
- Lapin perhekeskustoiminnan yhteisten asioiden viestintä ja tiedotus
- Kansalliseen perhekeskustoiminnan kehittämiseen osallistuminen
- Lapin perhekeskusverkoston toiminnan koordinointi
- Tiivis yhteistyö alueen sidosryhmien kanssa
- Matalan kynnyksen palveluiden koordinointi ja toteutus yhdessä (Pyydä apua, Apua huoliin, Perheohjaamo, Tarina-auttaminen)

8. Perhekeskustoiminta

a. Yhteistyökäytännöt ja monialainen yhteistyö

Toiminnan eri sidosryhmät osallistuvat monitoimijaiseen yhteistyöhön ja perhekeskustoiminnan toteuttamiseen osana omia työtehtäviään.-Sopijaosapuolet mahdollistavat työntekijöidensä osallistumisensa perhekeskustyöhön. Verkostoissa, kehittäjä- ja työryhmissä huomioidaan monialainen yhteistyö ja edustuksellisuus eri toimijoiden kesken.

Lapin perhekeskustoiminnassa painotetaan varhaisen tuen toimintamuotojen kehittämistä. Sopijaosapuolet voivat sopia yhteisiä lapsi- ja perhelähtöisiä toimintamalleja, työparityötä ja konsultaatioita palveluiden saatavuuden parantamiseksi ja monialaisen yhteistyön lisäämiseksi. Yhteiset käytänteet päivitetään olemassa oleviin toimintasuunnitelmiin ja integroidaan perhekeskustoimintaan.

b. Yhteisen toiminnan tilat

Sopijaosapuolet voivat käyttää yhteiseen perhekeskustoiminnan toteutukseen tiloja ilman erillistä korvausta. Yhteistä perhekeskustoimintaa ovat esimerkiksi

ammattilaisille suunnatut monialaiset työpajat ja verkostotapaamiset sekä yhdessä toteutetut maksuttomat tapahtumat ja toiminnot.

c. Lapsiperheiden ja nuorten kohtaamispaikkatoiminta
Kohtaamispaikkatoimintaa järjestetään jokaisessa kunnassa joko yhteistyössä toteutettuna tai toimijoiden omana toimintana. Kohtaamispaikkatoiminnan toteuttamisesta sovitaan tarkemmin paikallisesti. Kohtaamispaikkatoimintaa ohjaavat kansalliset kriteerit.

d. Ryhmätoiminta
Perhekeskustoimintaan voi liittyä ryhmätoimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä tai toimijoiden omana toimintana. Jokaisen ryhmätoiminnan kohdalla sovitaan erikseen vastuutahoista, tiloista, vetäjistä ja vakuutuksista. Ryhmätoiminnasta sovitaan tarkemmin paikallisesti.

9. Tiedotus ja viestintä osana yhteistyötä

Perhekeskustoiminnan viestintäsuunnitelma ohjaa yhteistä viestintää perhekeskuksissa. Viestintäsuunnitelma on osa Lapin perhekeskuskäsikirjaa. Vastuu sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä kuuluu jokaiselle perhekeskustoimijalle. Viestinnässä keskeistä on tiedonkulku johtamisen ja koordinaation tasojen sekä eri monialaisten verkostojen välillä.

Sopijaosapuolet sitoutuvat perhekeskuksen suunnitelmalliseen viestintään sekä viestinnän arvoihin, jotka ovat

- säännöllisyys ja monikanavaisuus
- selkeys ja ytimekkyys
- avoimuus ja vuorovaikutus
- asiakaslähtöisyys
- positiivisuus ja visuaalisuus

Lapin perhekeskustoiminnan yhteisen viestinnän välineet ovat:

- perhekeskustoimijoiden viestintäkanavat
- sähköinen perhekeskus
- yhteiset tiedotteet ja materiaalit
- somekanavat
- muut mahdolliset viestinnän muodot

10. Ammattilaisten osaaminen ja vastuut

Jokainen toimija huolehtii henkilöstönsä osaamisesta ja toimintaan nähden riittävästä koulutuksesta. Vapaaehtoistoimijoiden osalta vastuussa olevan organisaation tulee huolehtia heidän riittävästä tuesta ja eettisten toiminnan periaatteiden läpikäymisestä.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

11. Perhekeskustoiminnan arviointi ja raportointi

Lapin perhekeskustoimintaa seurataan ja arvioidaan strategisessa kehittämistyöryhmässä vuosittain. Seuranta sisältää yhteisesti sovitut tiedonkeruutavat

- Kooste perhekeskustoimintaan liittyvistä toimenpiteistä ja arvio niiden etenemisestä (perhekeskuksen toimintasuunnitelma, hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)
- Paikalliset ja alueelliset tilannekuvat ja arviot perhekeskustoiminnan toteutumisesta

Lisäksi voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteisiä kyselyitä perheille sekä hyödyntää kehittäjäasiakkaita toiminnan arvioinnissa.

12. Tietosuoja

Perhekeskustoiminta toteutetaan alueellisten tarpeiden mukaan ja henkilötietojen käsittely toteutetaan tietosuojalain säädännön mukaisesti. Jokainen palveluntuottaja vastaa oman rekisterinsä ylläpidosta. Yhteisistä tilaisuuksista kerättäviä tietoja käytetään raportointiin tilastollisina kokonaisuuksina vuosittain ja kehittämistyötä varten. Toimintamalleihin liittyvät yhteistyötahojen yhteystiedot (nimi, organisaatio ja sähköpostiosoite) säilytetään hallinnoivan tahon verkkoalustalla.

13. Vakuutukset

Sopijaosapuolet vastaavat omien työntekijöidensä ja toimintaan osallistuvien vastuuvakuuttamisesta. Yhteistyössä järjestetyssä toiminnassa toimintaan osallistuvien vakuuttamisesta sovitaan erikseen.

Sopijaosapuolten tulee vastata vapaaehtoisten vakuuttamisesta omassa toiminnassaan.

14. Salassapito

Sopijaosapuolet ja heidän työntekijänsä sekä vapaaehtoistoimijat sitoutuvat noudattamaan laeissa mainittuja salassapito-, vaitiolo- ja ilmoitusvelvollisuuksia.

15. Sopimuksen irtisanominen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti keskinäisillä neuvotteluilla ja osana kehittämistyöryhmätyöskentelyä. Mikäli kiistakysymys ei ratkea neuvotteluin, erimielisyydet jätetään ratkaistavaksi ensiasteena Lapin käräjäoikeuteen.

Tämä yhteistyösopimus voidaan irtisanoa kunkin vuoden kesäkuun loppuun mennessä, jolloin sopimus päättyy kalenterivuoden lopussa.

16. Sopimuksen tarkistaminen ja muuttaminen

Sopimus tarkistetaan ja sen jatkosta sovitaan sopijaosapuolten kesken ennen sopimuskauden päättymistä.

17. Liitteet

Sopimuksen liitteenä on lista sopimusosapuolten yhteyshenkilöistä ja allekirjoittajista.

18. Allekirjoitukset

Sopimus astuu voimaan, kun sopijaosapuolet tai nimenkirjoitusoikeudelliset edustajat ovat sen allekirjoittaneet. Tämä sopimus on hyväksytty osapuolia sitovaksi käyttäen Lapin hyvinvointialueen ylläpitämää sähköisen allekirjoituksen järjestelmää.
Sopimuksen liitteenä on lista sopimusosapuolten yhteyshenkilöistä ja allekirjoittajista.
Sopimus liitteineen on lähetetty allekirjoitettavaksi x.x.xxxx.

Perhekeskukset – yhdessä enemmän

Lapin perhekeskuskäsikirja ja toimintasuunnitelma 2026–2029

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Sisällysluettelo

1. Tervetuloa tutustumaan Lapin perhekeskuksiin!
2. Perhekeskuskehittäminen Lapissa
3. Lappi perhekeskuksen toimintaympäristönä
4. Mikä on perhekeskus?
5. Johtaminen ja koordinointi
6. Palvelukokonaisuus
7. Saatavuus ja saavutettavuus
8. Perhekeskuksen tehtävät
9. Viestintä perhekeskuksessa
10. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus
11. Alueellinen kehittäminen
12. Toimintasuunnitelma
13. Suunnitelman seuranta ja arviointi
14. Sanakirja
15. Lähteet

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Tervetuloa tutustumaan Lapin perhekeskuksiin!

Kun luet käsikirjaa, mieti, mitä sen sisältö tarkoittaa sinun työssäsi!

Tämä perhekeskuskäsikirja auttaa ymmärtämään mikä perhekeskus on, miten sitä johdetaan ja koordinoidaan sekä miten perhekeskuksessa toimitaan yhdessä.

Käsikirja on tarkoitettu itsenäisesti luettavaksi, perehdyttämisen välineeksi sekä perhekeskustoiminnan esittelyyn. Käsikirja sisältää keskeisimmät tiedot perhekeskuksen toiminnasta.

Käsikirja pitää sisällään myös päivitettävän perhekeskuksen toimintasuunnitelman. Yhdessä valmisteltu toimintasuunnitelma on pohjana toimivien perhekeskusten kehittämiselle.

Perhekeskuksen toimintasuunnitelma linjaa perhekeskusten yhtenäistä kehittämistä hyvinvointialuetasoisesti, palvelualuetasoisesti sekä kuntatasoisesti.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuskehittäminen Lapissa

Perhekeskuskehittäminen on jatkoa vuosien 2016-2019 aikana tehdylle LAPE-kehittämistyölle.

Lapin Tulevaisuuden sote-keskus –hanke 2021-2023

- Kehittämistä yhdessätoista kunnassa (Posio, Tornio, Kemi, Kemijärvi, Kittilä, Sodankylä, Inari, Muonio, Enontekiö, Salla, Rovaniemi).

Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen Lapin hyvinvointialueelle –projekti 1.1.2024-31.12.2025

- neljä palvelualuekohtaista perhekeskuskoordinaattoria sekä yksi saameperhekeskuskoordinaattori
- tarkoituksena on luoda ja vahvistaa perhekeskusten rakenteet paikallisesti, alueellisesti sekä koko hyvinvointialueen laajuisesti ja vakiinnuttaa perhekeskustoimintamalli koko Lapin alueelle

Lapin hyvinvointialueella on erityisvastuu saamenkielen ja -kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämisestä koko maan tasolla. Myös perhekeskuskehittämisessä huomioidaan saamenkielen ja –kulttuurinmukaiset palvelut.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Lappi perhekeskuksen toimintaympäristönä

Lapin hyvinvointialue

Pinta-alaltaan Suomen suurin hyvinvointialue

21 kuntaa

176 151 asukasta

46 111 perhettä

Alle 15-vuotiaita 13,9 %

15-64-vuotiaita 58,4 %

Palvelualueet

Pohjoinen
7 kuntaa
26 100 asukasta

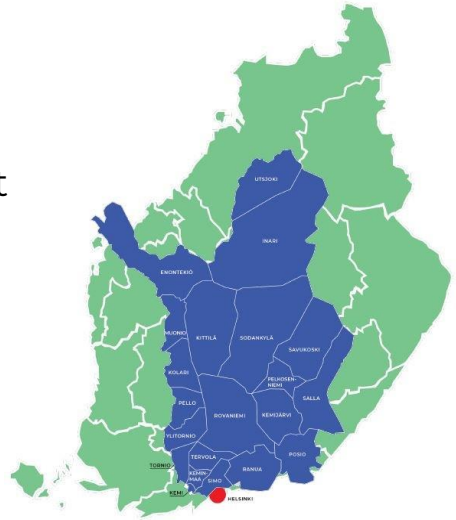
Itäinen
5 kuntaa
20 600 asukasta

Kaakkoinen
3 kuntaa
70 900 asukasta

Lounainen
6 kuntaa
58 800 asukasta

Pitkät välimatkat ja kuntien monimuotoisuus

Väestöntiheys on Lapissa maan pienin ja asutus keskittyy Rovaniemen, Kemin ja Tornion alueille. Erityisesti itäisen ja pohjoisen palvelualueen kunnissa etäisyydet lähipalveluihinkin ovat pitkiä. Pienillä paikkakunnilla perhekeskuksen toimijoita on vähän ja etenkin sosiaali- ja terveyspalveluissa työntekijöiden työnkuvat voivat olla hyvin moninaisia. Pieniltä paikkakunnilta ei löydy kaikkia samoja palveluita kuin suuremmista kaupungeista. Kolmannen sektorin toiminta perustuu laajalti vapaaehtoistoimintaan. Isot järjestöt toimivat pääosin Rovaniemeltä käsin ja jalkautuvat muualle Lappiin. Verkostomainen työote, monialainen ja moniammatillinen yhteistyö sekä palveluiden yhteensovittaminen ovat tärkeitä asioita alueella, jossa esimerkiksi pitkät etäisyydet ja julkisten kulkuyhteyksien vähäisyys haastavat palveluiden saavutettavuutta.

Saamenkielinen väestö ja kotiseutualue

Saamelaisten kotiseutualuetta ovat Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kunnat sekä Sodankylän kunnan pohjoisosa. Kielilain mukaan saamelaisilla on oikeus käyttää suomen kielen lisäksi inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea tällä alueella asioidessaan. Kotiseutualueen lisäksi saamelaisia ja saamenkielisiä perheitä asuu runsaasti myös Rovaniemellä. Perhekeskuspalveluissa on tärkeää tunnistaa saamelaiskulttuurin erityispiirteet ja huomioida esimerkiksi elämäntapoihin ja identiteettiin liittyvät asiat.

Elinkeinot

Suuria elinkeinoja Lapissa ovat esimerkiksi matkailu, teollisuus sekä maa- ja metsätalous. Myös luontaiselinkeinoja harjoitetaan Lapin alueella. Lapissa on paljon kausi- ja reissutyötä tekeviä, mikä näkyy perheiden arjessa esimerkiksi epäsäännöllisinä työaikoina. Matkailu ja maahanmuutto tuovat mukanaan monikulttuurisia ja monikielisiä perheitä.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Mikä on perhekeskus?

- Perhekeskus on monialainen lasten, nuorten ja perheiden palveluverkosto, joka
  - edistää hyvinvointia ja terveyttä
  - tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta

- Perhekeskukseen kuuluu kaikki alueen monialaiset palvelut lapsille, nuorille ja perheille
  - perhekeskus ei ole uusi palvelu tai pelkkä yksittäinen rakennus

- Perhekeskuksen palvelut toimivat verkostomaisesti
  - perhekeskuksen työntekijät tekevät työtä tiiviisti yhdessä
  - tarvittava asiantuntemus saadaan perheelle nopeasti ja joustavasti

- Perhekeskuksen palveluita tarjotaan
  - eri toimipisteissä
  - koulussa ja varhaiskasvatuksessa
  - asiakkaan kotona
  - sähköisinä palveluina

Kun olet lapsille, nuorille ja perheille suunnatussa palvelussa, olet perhekeskuksessa.

Saat apua ja tukea varhain, viiveettä, kohdennetusti ja koordinoidusti.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Arvot ja periaatteet

Perhekeskuksen toimintaa ohjaavat arvot ja periaatteet näkyvät kaikessa perhekeskustyössä. Ne tulee huomioida lasten, nuorten ja perheiden kohtaamisessa sekä perhekeskusten kehittämisessä ja johtamisessa.

Perhekeskustoiminnan arvot

Lapsi- ja perhelähtöisyys

Lapsen oikeudet

Voimavarojen vahvistaminen

Perheiden monimuotoisuuden huomioiminen

Perhekeskustoiminnan periaatteet

- Lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys mukaan lukien lapsen oikeudet
- Palvelujen yhdenvertainen saatavuus, oikea-aikaisuus ja jatkuvuus
- Painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
- Laadukas ja vaikuttava toiminta
- Monialaisuus ja yhteentoimivuus
- Kustannusten hillitseminen

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Tarkoitus ja tavoitteet

Perhekeskuksen tarkoitus

Perhekeskustoiminnan tavoitteet

- Lapset, nuoret ja perheet tulevat autetuksi ja kohdatuksi, heidän voimavaransa vahvistuvat ja osallisuus toteutuu.
- Varhainen tuki, hoito ja kuntoutus ovat laadukkaita ja vaikuttavia.
- Perhekeskuksen palvelut ja toiminta muodostavat yhteensovitetun kokonaisuuden.
- Työntekijöiden työhyvinvointi vahvistuu ja työn tekemisen edellytykset paranevat.
- Perus- ja erityistason sekä erityisosaamista edellyttävät sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat kiinteässä yhteistyössä.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskustoimintamalli

Lainsäädäntö velvoittaa meitä yhteiseen työhön ja sille on saatu perusteita myös tieteellisistä tutkimuksista.

Perhekeskuksia kehitetään THL:n valtakunnallisen perhekeskustoimintamallin mukaisesti. Toimintamalli on kehitetty yhteistyössä alueellisten toimijoiden, järjestöjen, seurakuntien ja kansallisten toimijoiden kesken.

Perhekeskustoimintamallin tarkoitus:

- yhtenäistää perhekeskuksen määrittelyä ja kehittämistyötä hyvinvointialueilla
- edistää lasten ja perheiden yhdenvertaisuuden toteutumista eri puolilla maata
- varmistaa perhekeskustoiminnan tavoitteiden toteutuminen
- tarjota kehys arvioinnille

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Kuva: Perhekeskustoimintamalli, THL

Mitä hyötyä perhekeskuksesta on?

Työstetty Lapin hyvinvointialueen johdon Pohtimo-päivillä 1.11.2024

Asiakkaalle

- Matalan kynnyksen yhteydenotto. Mahdollisuus oikea-aikaiseen palveluun. Varhaista tukea ja apua heti alkuvaiheessa
- Perhekeskuksen palvelut auttavat koko perhettä huomioiden erilaiset elämäntilanteet
- Palvelut helpommin löydettävänä – kootusti. Yhdenvertaisuus - läpinäkyvyys
- Sujuva palveluohjaus – yhden luukun periaate.
- Monialainen ja moniammatillinen tuki.
- Palvelu rakentuu asiakkaan ympärille.
- Vastaa paljon tukea tarvitsevien perheiden tilanteeseen.

Työntekijälle

- Toimijoiden (kunta, sote, järjestöt ym.) keskinäisen työn tunteminen ja osaamisen hyödyntäminen sekä päällekkäisen työn välttäminen
- Yhteistyökumppani lähellä ja helposti saatavilla
    - Verkostoyhteistyö
    - Moniammatillisuus
- Konsultaatio ja työparityöskentelyn mahdollisuudet
- Helpompi ohjata tai neuvoa oikean palvelun pariin.
- Työ on palkitsevaa ja on mahdollisuus vaikuttaa kokonaisvaltaisesti asiakkaan tilanteeseen.
- Tuo monipuolisuutta työntekijän työhön

Organisaatiolle

- Vaikuttava toimintamalli -> säästöt
    - Ennaltaehkäisy ja synergiaedut
    - Varhaisessa vaiheessa puuttumalla ehkäistään korvaavia, raskaita palveluita
    - Yhteiskunnallinen vaikutus
    - Saadaan palvelut tarvitsijat ajoissa ja nopeasti palveluun
    - Päällekkäisen työn väheneminen.
- Kokoava "voima" sektoroituneille palveluille – hyvinvointialue, kunnat, 3. sektori
- Yhtenäinen viestintä
    - esim. yksi yhteinen sometili perhekeskuksille koko Lapissa helpottaa viestintää. (viestintä + substanssi yhdessä)

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Johtaminen ja koordinointi

Lapissa toimii myös maakunnallinen Lapin perhekeskusverkosto, joka tuo yhteen paikalliset, alueelliset ja maakunnalliset toimijat.

Jokaisella tasolla verkostot ja ryhmät on muodostettu monialaisesti ja niissä on edustus hyvinvointialueelta, kunnista, järjestöistä ja seurakunnista.

Paikallinen taso

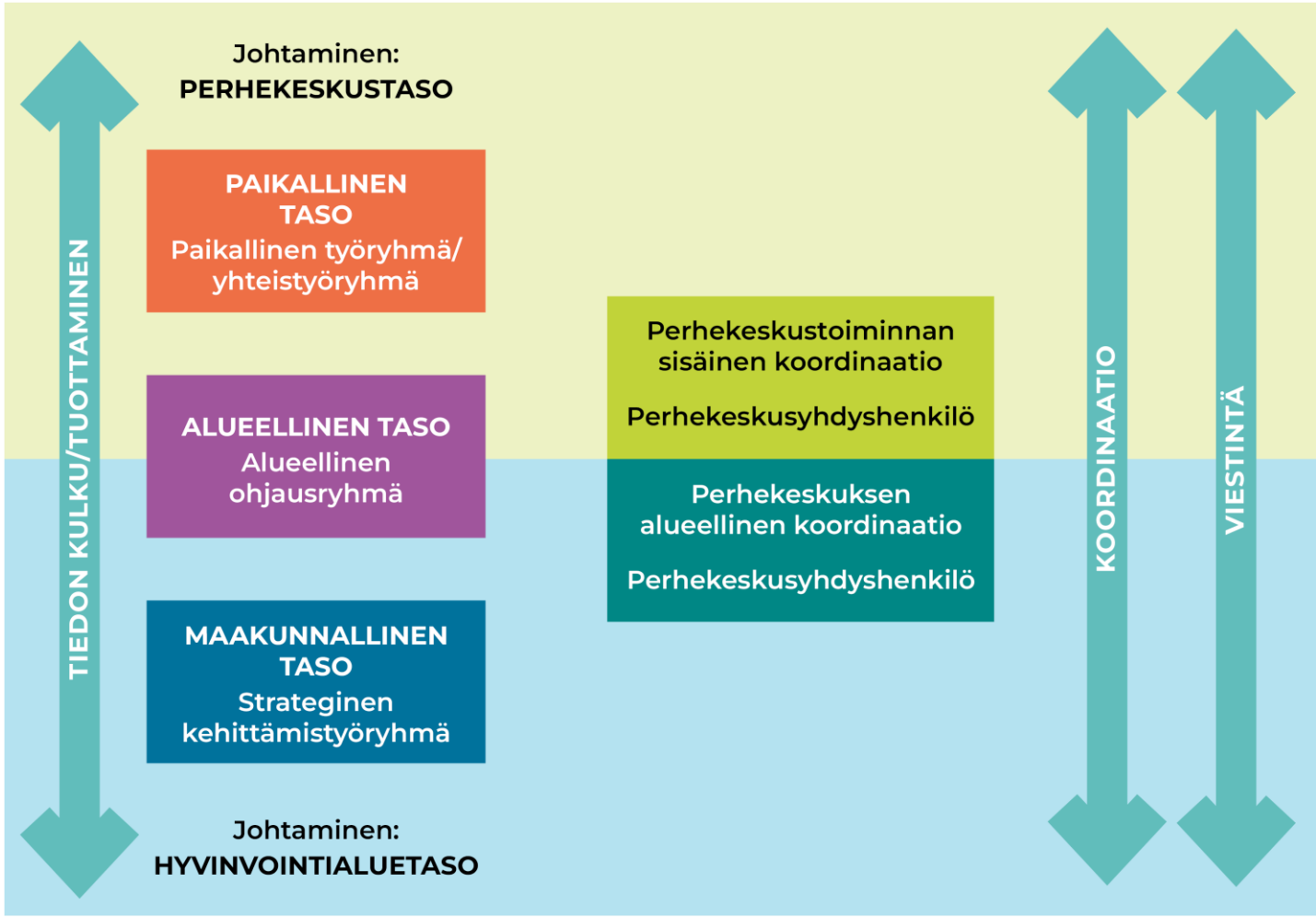
- 21 verkostomaista perhekeskusta toiminnassa tai kehitteillä

Alueellinen taso

- Neljä alueellista ohjausryhmää

Maakunnallinen taso

- Strateginen kehittämistyöryhmä

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuksen toimintaa ohjaavien ryhmien roolit ja tehtävät

Paikallinen yhteistyöryhmä (paikallinen)

Paikallisen toiminnan yhteensovittaminen ja asioiden vieminen eteenpäin

Yhdessä sovittujen käytänteiden juurruttaminen

Paikallisten palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen

Työnjaosta ja yhteisistä työskentelytavoista sopiminen, monialaisen yhteistyön koordinointi ja palveluiden yhteensovittaminen

Viestintä

Kohtaamispaikkatoiminnan mahdollistaminen paikkakunnalla

Laatii muistion tiedonkulun varmistamiseksi eri tasojen välillä

Tiiviin yhteistyön ylläpitäminen perhekeskustoimijoiden kesken

Alueellinen ohjausryhmä (alueellinen)

Perhekeskuksen monialaisen palvelukokonaisuuden toimivuuden tarkastelu

Verkoston yhteensovittamisen kehittäminen alueellisesti

Palvelu- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen aluetasoisesti

Ilmiölähtöinen kehittäminen aluetasoisesti

Tiedolla johtaminen

Viestintä

Strateginen kehittämistyöryhmä (maakunnallinen)

Perhekeskustoiminnan linjaaminen Lapissa

Mahdollistaa riittävät resurssit ja toimintaedellytykset.

Seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevien palveluiden tilaa ja ennakoivan toiminnan vaikuttavuutta.

Seuraa ja arvioi alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä perhekeskuksen toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteutumista ja indikaattoreiden kehittymistä.

Yhteensovittaa eri toimijoiden yhdyspintaan liittyvät asiat.

Ohjaa, koordinoi, tukee ja arvioi alueen kehittämistyötä.

Esimerkki ilmiöpohjaisesta kehittämisestä ja tiedolla johtamisesta perhekeskuksessa

Paikallinen yhteistyöryhmä

Verkoston toimijat tuovat esiin, että vapen käyttö lasten ja nuorten keskuudessa on lisääntynyt kunnassa. Päätetään järjestää yhdessä teemaviikko, jolloin verkoston eri toimijat toteuttavat aiheen mukaista toimintaa, esimerkiksi tietoiskuja, oppitunteja, tekemistä ja tiedottamista.

Alueellinen ohjausryhmä

Toimijat eri kunnista tuovat esiin, että vapen käyttö on lisääntynyt runsaasti ja tämä näkyy eri palveluissa sekä herättää paljon huolta. Todetaan, että sama tapahtuu laajasti koko alueella. Päätetään järjestää koko alueella koulutusta ammattilaisille ja vapaaehtoisille. Tarkastellaan puuttumisen käytäntöjä ja toimintamalleja alueellisesti, parastetaan ideoita ja yhtenäistetään tarpeen mukaan.

Strateginen kehittämistyöryhmä

On huomattu, että vapen käyttö on lisääntynyt kaikilla alueilla ja tämä kuormittaa palveluita sekä herättää huolta lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Kunnissa ja alueilla on toteutettu ehkäisevää työtä ja puututtu tilanteeseen, mutta kaivataan vielä jotain lisää. Päätetään järjestää koko Lapin laajuinen kampanja yhdessä eri toimijoiden kanssa. Järjestetään koulutusta ammattilaisille. Tarkastellaan käytettävissä olevia resursseja ja niiden kohdentamista.
Luodaan koko Lapin alueen yhteinen palvelupolku.

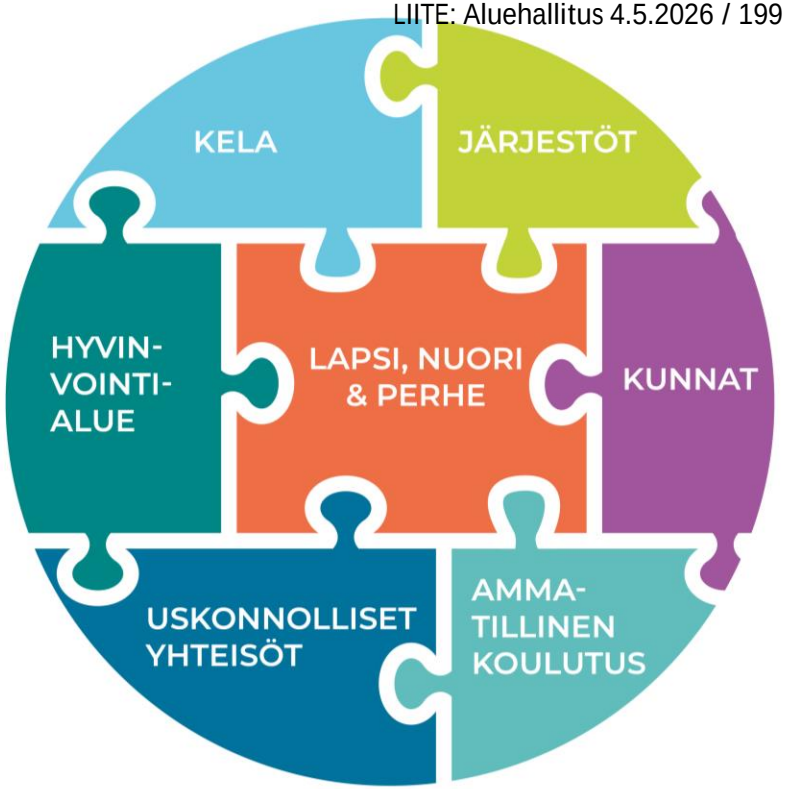
PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Palvelukokonaisuus

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat:

- hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden perustason sosiaali- ja terveyspalvelut
- kuntien sivistystoimi sekä kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta
- järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa
- ammatillinen koulutus
- Kelan etuudet

Perhekeskus toimii rakenteena lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteensovittamiselle ja monitoimijaiselle yhteistyölle.

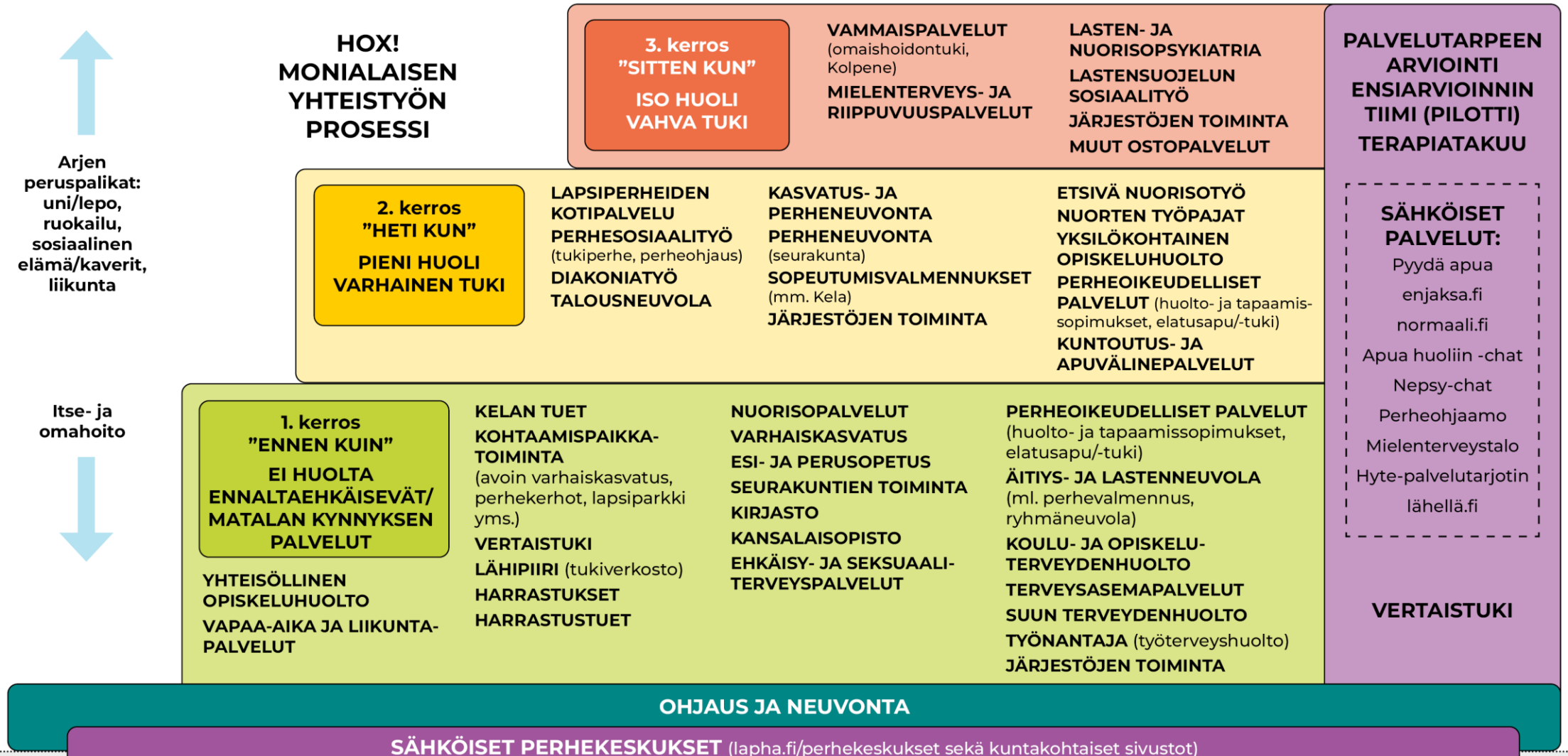
Palvelukokonaisuuden muodostamista ja yhdenvertaista toimintaa tukevat yhteinen arvopohja ja toimintaperiaatteet, sovitut rakenteet ja verkostot sekä yhteisesti sovitut työmenetelmät ja toimintamallit.

Palveluiden yhteensovittaminen ja yhteistyö perustuu kumppanuudelle. Kehittämistyössä on noussut esiin tarve perhekeskuksen kumppanuus- tai yhteistyösopimuksille ja näitä suunnitellaan.

Perhekeskuksen palveluissa keskeisiä ovat ennaltaehkäisevät, matalan kynnyksen ja varhaisen tuen palvelut. Hyvinvointialueen erityis- ja vaativan tason palvelut tukevat perhekeskusta ja toimivat tiiviissä yhteistyössä. On tärkeää, että lapsille ja nuorille suunnatut sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat tiiviisti yhdessä myös aikuisten perus- ja erityistason palveluiden kanssa.

Perhekeskuksen palveluissa kohdataan ja huomioidaan yksilöllisesti aina koko perhe. Kohtaamisessa huomioidaan perheiden monikulttuurisuus ja monimuotoisuus. Perhe on aktiivinen toimija ja oman tilanteensa asiantuntija.

Perhekeskuksen palvelujen portaat

Saatavuus ja saavutettavuus

Psykososiaalisesti saavutettavissa (osa palvelujen laatua)

- Palvelut ja toiminta on tarkoitettu kaikille lapsiperheille. Oleellista on dialoginen suhde, osallisuus sekä lapsi- ja perhelähtöisyys.
- Edellyttää perheiden mukaan kutsumista, myönteistä vastaanottoa, osallisuuden vahvistamista ja tarpeiden mukaisia palveluja.
- Vähentää ulkopuolisuuden ja osattomuuden kokemusta sekä leimautumisen pelkoa, vahvistaa avun vastaanottamista ja rakentaa luottamusta.

Fyysisesti saavutettavissa

- Palvelut fyysisesti lasten kasvu- ja perheiden arkiympäristöjen läheisyydessä ja/ tai toimivien kulkuyhteyksien päässä tai jalkautuvat esimerkiksi kotiin.
- Tilaratkaisut, mm. monitoimitilat

Digitaalisesti saavutettavissa

- Reaaliaikaiset verkkopalvelut (chat, ajanvaraus)
- Perheen oman aikataulun mukaan hyödynnettävät palvelut (neuvonta, ohjaus, vanhemmuuden tuki ym.)
- Sähköinen perhekeskus

Lapin jokaisessa kunnassa toimii tai on kehitteillä verkostomainen perhekeskus. Osa perhekeskusten palveluista toimii alueellisesti. Fyysisiä perhekeskuksia tai perhepalvelukeskuksia, joissa palveluita on koottu saman katon alle, löytyy muutamista kunnista. Perhekeskuksen palveluita tarjotaan eri toimipisteissä, kotiin vietävinä palveluina sekä sähköisinä etä- ja digipalveluina.

Perhekeskuksen palveluiden saavutettavuutta voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta: psykososiaalinen saavutettavuus, fyysinen saavutettavuus, digitaalinen saavutettavuus.

Verkostomainen työote, monialainen ja moniammatillinen yhteistyö sekä palveluiden yhteensovittaminen ovat tärkeitä asioita alueella, jossa esimerkiksi pitkät etäisyydet ja julkisten kulkuyhteyksien vähäisyys haastavat palveluiden fyysistä saavutettavuutta. Jotta voidaan taata toimivat peruspalvelut sekä riittävä tuki kaikille perheille, täytyy toimia tiiviinä verkostona yhdessä.

Pieniltä paikkakunnilta ei löydy kaikkia samoja palveluita tai yhtä paljon toimijoita kuin suuremmista kaupungeista. Digi- ja etäpalveluita kehittämällä pyritään kuitenkin lisäämään palveluiden saatavuutta tasavertaisesti eri alueilla. Kuntien verkkosivuille rakentuneet paikalliset sähköiset perhekeskukset lisäävät palveluiden näkyvyyttä ja saavutettavuutta.

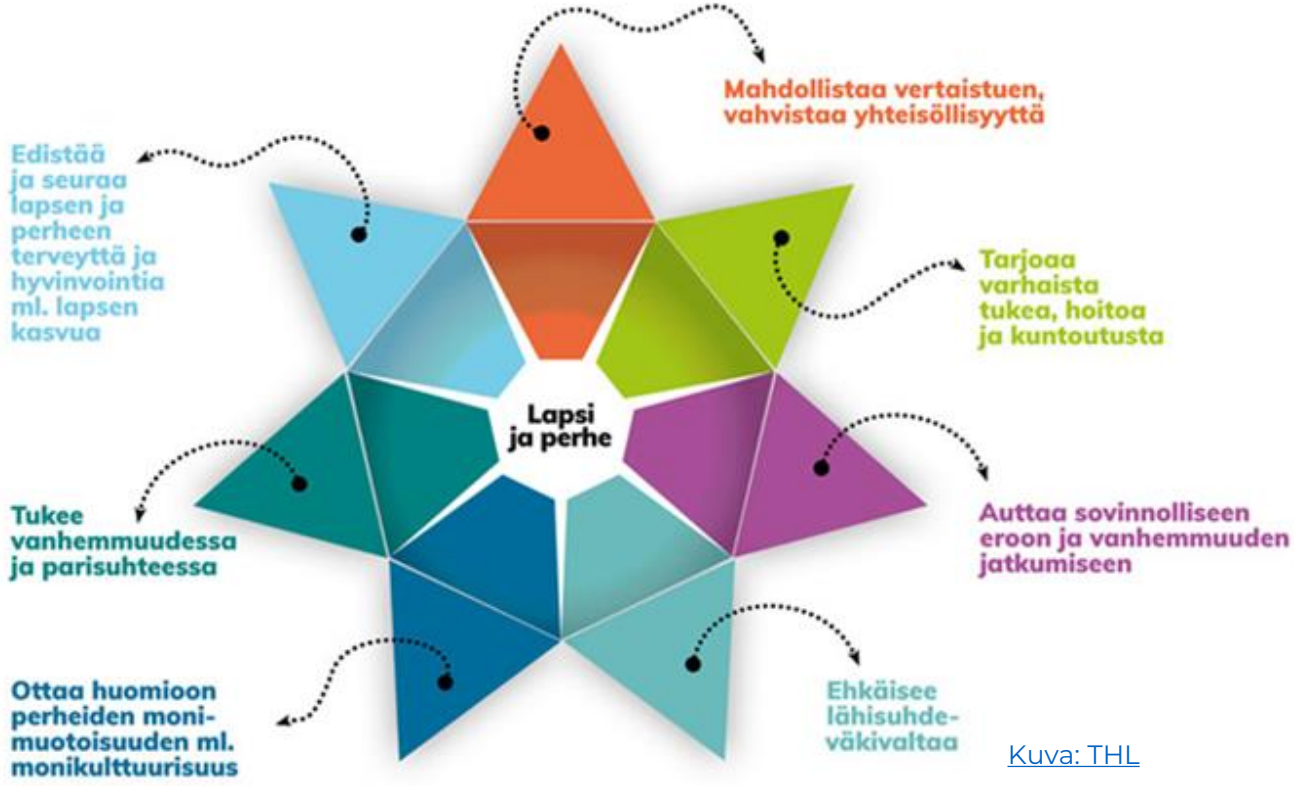
PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuksen tehtävät

Perhekeskuksen tehtävät ovat toimijoiden yhteisiä, mutta painottuvat eri palveluissa eri tavoin. Kaiken toiminnan keskiössä ovat lapsi ja perhe.

Perhekeskus:

- Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia
- Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa
- Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta
- Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen
- Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden
- Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa
- Kohtaamispaikka mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden

Kuva: THL

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia

Mitä teemme yhdessä?

- Panostamme hyvään yhteistyöhön ja selkeisiin toimintamalleihin esim. neuvolan ja varhaiskasvatuksen välillä
- Huomioimme koko perheen
- Kehitämme konkreettisia toimia hyvinvoinnin edistämiseksi, esim. kohtaamispaikat, vanhempainillat, tapahtumat

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Koulutamme ammattilaisia Neuvokas perhe ja Lapset puheeksi -menetelmien käyttöön
- Hyödynnämme Mielenterveystalon tietosisältöjä ja omahoito-ohjelmia sekä MLL:n Vanhempainnettiä

Miten verkostoidumme?

- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto teams-kanava
- Neuvokas perhe -verkostot

Lisätietoa

- Neuvokasperhe.fi
- Lapset puheeksi® -menetelmä - mieli.fi
- Mielenterveystalo.fi
- Vanhempainnetti - mll.fi
- Väestöliitto.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa

Mitä teemme yhdessä?

- Kehitämme matalan kynnyksen palveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Tarjoamme rohkeasti apua varhaisessa vaiheessa
- Tarjoamme ryhmätoimintaa, esim. perhevalmennus ja ryhmäneuvola
- Toteutamme kohtaamispaikkatoimintaa sekä tapahtumia yhdessä

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Koulutamme ammattilaisia Lapset puheeksi –menetelmän käyttöön
- Hyödynnämme mm. MLL:n Vanhempainnetin tietosisältöjä ja Mielenterveystalon omahoito-ohjelmia
- Väestöliiton Parisuhdekeskus Katajan koulutukset ja materiaalit ammattilaisille

Miten verkostoidumme?

- Valtakunnallinen parisuhdeverkosto
- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto teams-kanava

Lisätietoa

- Vanhempainnetti - mll.fi
- Väestöliiton Parisuhdekeskus Kataja - parisuhdekeskus.fi
- Mielenterveystalo.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Tarjoaa varhaista hoitoa, tukea ja kuntoutusta

Mitä teemme yhdessä?

- Tarjoamme ja kehitämme matalan kynnyksen lapsiperhepalveluita, esim. Perheohjaamo
- Viestimme sähköisistä palveluista, esim. Pyydä apua! –nappi ja Apua huoliin-chat
- Kehitämme yhden yhteydenoton periaatteen toteutumista ja monialaista tiimityöskentelyä
- Otamme käyttöön NOKKO-toimintamallin kouluikäisten nikotiinituotteiden ja sähkösavukkeiden käyttöön puuttumiseen
- Toteutamme Ankkuritoimintaa
- Kehitämme lasten ja nuorten terapiatakuun mukaista toimintaa

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Lisäämme tietoa käytettävissä olevista toimintamalleista
- Laajennamme Lapset puheeksi ja Neuvokas perhe -menetelmien käyttöä
- Koulutamme ja tiedotamme NOKKO-toimintamallista

Miten verkostoidumme?

- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto

Lisätietoa

- Vanhempainnetti - mll.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi
- Neuvokasperhe.fi
- Lapset puheeksi® -menetelmä - mieli.fi
- Ankkuritoiminta.fi

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen

Mitä teemme yhdessä?

- Kuuntelemme ja tuemme lapsia ja vanhempia erotilanteessa
- Käytämme työkaluna esim. Lapset puheeksi -keskustelua
- Huomioimme molemmat vanhemmat myös eron jälkeen
- Tiedotamme palveluista perhekeskuksen sivuilla ja sosiaalisessa mediassa
- Kehitämme Perheohjaamo –palvelussa eron ensiapu -osiota
- Järjestämme Eroinfoiltoja verkossa säännöllisesti

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Hyödynnämme Mielenterveystalon tietosisältöjä ja omahoito-ohjelmia
- Hyödynnämme Suomen Kasper ry:n Lapset mukana –hankkeen materiaaleja

Miten verkostoidumme?

- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto

Lisätietoa

- Lapin perhekeskukset Apua eroon-esite - lapha.fi
- Ensi- ja turvakotien liitto - apuaeroon.fi
- Vanhemmuussuunnitelma - thl.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi
- Erokriisin omahoito-ohjelma - mielenterveystalo.fi
- Lapset mukana –hanke - suomenkasper.fi

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden, ml. monikulttuurisuus

Mitä teemme yhdessä?

- Kohtaamisessa huomioidaan perheiden monikulttuurisuus ja monimuotoisuus.
- Perhe on aktiivinen toimija ja oman tilanteensa asiantuntija.
- Toteutamme ryhmä- ja kohtaamispaikkatoimintaa
- Kehitämme rajat ylittävää yhteistyötä, esim. saamelaisalueella Norjan kanssa ja Länsi-Lapissa Ruotsin kanssa

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Kannustamme saamelaisen kulttuurisensitiivisen työn koulutuksiin osallistumiseen ja saamen kielten opiskeluun
- Avoin suhtautuminen itselle vieraisiin asioihin, hyväksyvä asenne ja ilmapiiri
- Monikulttuurisuus- ja monimuotoisuus -tietoisuuden lisääminen

Miten verkostoidumme?

- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto
- Monimuotoiset perheet
- Mii ovttas -verkosto | Saamelaiskäräjät

Lisätietoa

- Monikulttuurisuus ja kunnioittava kohtaaminen - mll.fi
- Kotoutuminen.fi
- Saamelaiskäräjät - samediggi.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi
- Lapin hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavat: @lapha_saame ja Lapin hyvinvointialueen saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa

Mitä teemme yhdessä?

- Luomme väkivallan vastaista ilmapiiriä ja huomioimme turvataitokasvatuksen lasten ja nuorten kanssa
- Tiedotamme palveluista sähköisessä perhekeskuksessa ja sosiaalisessa mediassa
- Otamme väkivallan puheeksi systemaattisesti ja ohjaamme avun piiriin
- Laajennamme ja vahvistamme MARAK-toimintamallin käyttöä

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Vahvistamme väkivallan tunnistamisen ja puheeksi oton osaamista, esim. Avainhenkilö-malli
- Hyödynnämme verkkokoulutuksia, esim. Turva10 –perehdytys ja Barnahus-verkkokoulu

Miten verkostoidumme?

- Paikalliset perhekeskusverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto
- Lapin Avainhenkilöverkosto

Lisätietoa

- Lapin perhekeskukset Apua ja tukea lähisuhdeväkivaltaan -esite - lapha.fi
- MARAK-moniammatillinen riskinarviointi - thl.fi
- Lapin ensi- ja turvakoti.fi
- Nuortenexit.fi
- Lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen tutkinta, tuki ja turva - barnahus.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Mahdollistaa vertaistuen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä

Mitä teemme yhdessä?

- Järjestämme yhdessä kohtaamispaikkatoimintaa
- Tarjoamme vertaisryhmätoimintaa
- Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja kohtaamispaikka- ja vertaistukitoiminnassa
- Vahvistamme yhteisöllisyyttä lasten ja nuorten arkiympäristöissä, esim. varhaiskasvatus, koulu, harrastukset

Miten vahvistamme osaamistamme?

- Perheet keskiöön! Kaikkien perheiden paikka -arviointityökalu

Miten verkostoidumme?

- Alueelliset ja paikalliset perhekeskus- ja kohtaamispaikkaverkostot
- Lapin perhekeskusverkosto
- Valtakunnallinen kohtaamispaikka- ja perhekeskusverkosto
- Lastensuojelun Keskusliitto
- Seurakunnat osana perhekeskusta
- Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta

Lisätietoa

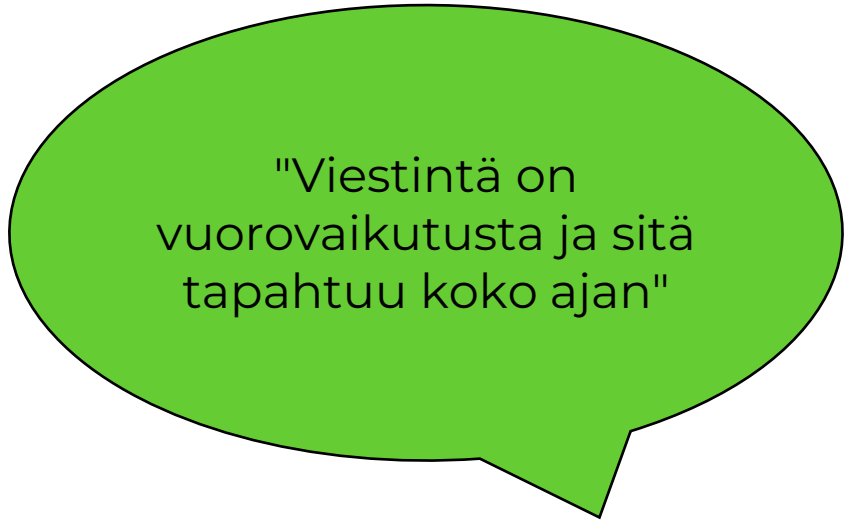
- Perheet keskiöön - lskl.fi
- Sähköiset perhekeskukset - lapha.fi
- Perhekeskusyhteistyö - mll.fi

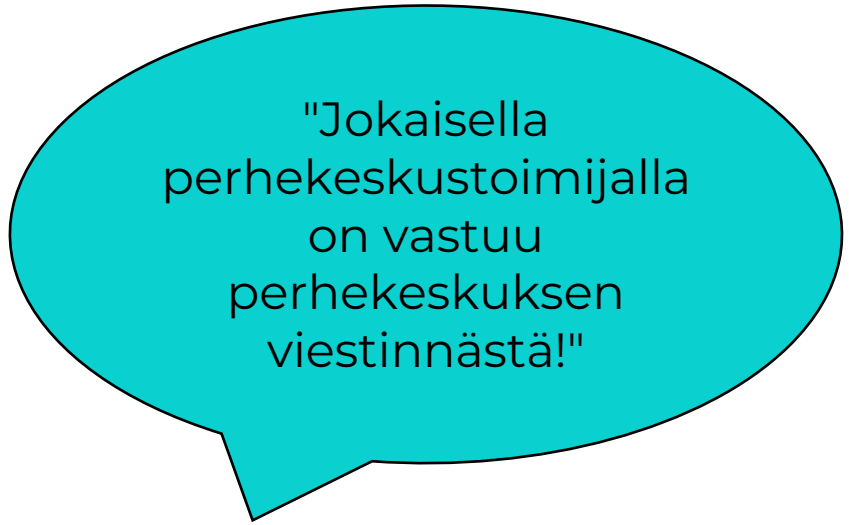
PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Viestintä perhekeskuksessa

Perhekeskuksessa tehdään töitä yhteisen kohderyhmän eli lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja parantamiseksi. On tärkeää olla yhteinen suunnitelma, miten viestintää toteutetaan yhtenäisenä kokonaisuutena.

Perhekeskusviestintään on tehty viestintä-suunnitelma. Suunnitelma yhteensovittaa eri organisaatioiden ja toimijoiden tapoja osallistua perhekeskuksen viestintään. Suunnitelmaa pääset katsomaan tarkemmin tästä linkistä (avautuu uuteen välilehteen).

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus

Osallisuuden mahdollistamiseksi huomio myös esim. kulukorvaukset, kulkeminen, järjestämisaika, tarjoilut, lastenhoito, työskentelytavat, sijainti ja sähköiset mahdollisuudet

- Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus on tärkeä osa perhekeskustoimintaa.
- Osallisuuden edistämiseksi tarvitaan rakenteita sekä toimintatapoja ja -malleja.
- Osallisuus rakentuu eri osa-alueista.

Osallisuus osana lasten, nuorten ja perheiden arkea	**Tieto-osallisuus**	**Toiminta-osallisuus**	**Palvelu-osallisuus**	**Päätös-osallisuus**
osana päivähoito- tai koulupäivää, vapaa-ajalla, tapahtumissa	esim. lapsille, nuorille ja perheille tehdyt kyselyt, tiedon kokoaminen/infografiafien teko yhdessä	mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa, esim. toimintojen käynnistäminen perheiden toiveiden pohjalta, omaehtoinen toiminta	yhdenvertaisuus ja mahdollisuus vaikuttaa palveluihin, esim. palveluiden kehittäminen yhdessä, kehittäjäasiakkaat	mahdollisuus osallistua palveluun liittyvään päätöksentekoon ja toimia palveluissa vertaistuen periaatteella, esim. lapsivaikutusten arviointi

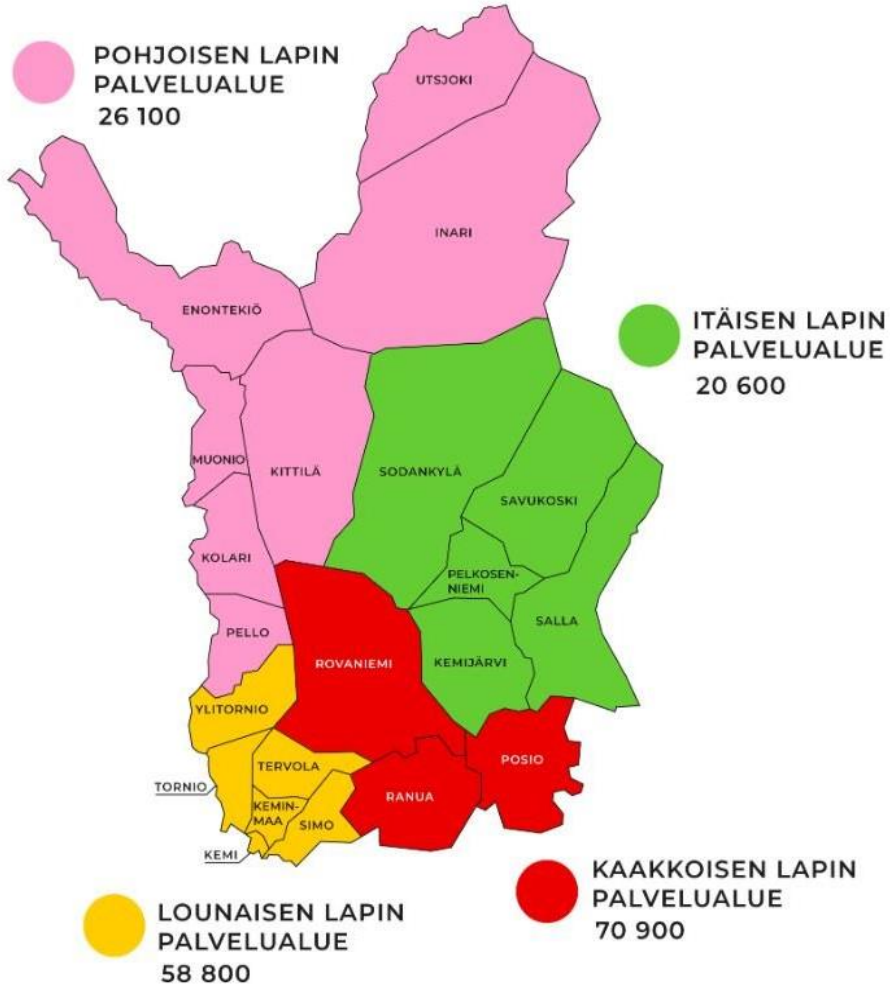
Alueellinen kehittäminen

Perhekeskuskehittämistä ja toiminnan vakiinnuttamista on tehty sekä paikallisella, alueellisella että maakunnallisella tasolla. Koordinointi on jaettu Lapin hyvinvointialueen palvelualueiden mukaan kaakkoiseen, lounaiseen, itäiseen ja pohjoiseen palvelualueeseen.

Alueellista kehittämistä on tehty Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen Lapin hyvinvointialueella -projektin aikana vuosina 2024-2025. Alueellinen perhekeskuskoordinaattori on vastannut alueellisen ohjausryhmän toiminnasta sekä koordinoinut ja tukenut alueella toimivien paikallisten perhekeskusten kehittämistä. Saameperhekeskuskoordinaattori on vastannut saamenkielen ja –kulttuurinmukaisten palvelujen huomioimisesta osana perhekeskuksia. Muutamassa kunnassa toimii myös kunnan oma perhekeskuskoordinaattori, joka on toiminut vastinparina hyvinvointialueen perhekeskuskoordinaattorille.

Palvelualueiden perhekeskuskehittämisen tilanne on kuvattu aluekortteihin vuoden 2025 kevään tilanteen mukaisesti. Aluekorteissa on nostettu esiin alueellisia erityispiirteitä, jotka vaikuttavat esimerkiksi perheiden arkeen, hyvinvointiin ja palveluiden järjestämiseen. Aluekortteihin on kuvattu myös perhekeskuskehittämisen nykytilannetta tiiviisti sekä keskeisiä kehittämistarpeita. Lisäksi aluekorteissa on nostettu esiin erityisen positiivisina pidettyjä tekijöitä.

Vuoden 2026 Lapin hyvinvointialueen organisaatiouudistuksen myötä perhekeskusalueet muuttuvat. Jatkossa on lounaisen alueen perhekeskus, kaakkoisen alueen perhekeskus sekä itäisen ja pohjoisen alueen perhekeskus.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Itäinen palvelualue
Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä

Alueen kuvaus ja erityispiirteet

- Monimuotoinen elinkeinorakenne (porotalous, matkailu, kaivostoiminta, etätyö)
- Pitkät välimatkat ja huonot liikenneyhteydet
- Pienet ikäryhmät
- Sodankylä kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen
- Työperäinen muutto – perheet ilman tukiverkkoa
- Kansainväliset opiskelijat
- Toisen asteen opiskelumahdollisuudet (ammatilliset) kaventuneet -> paikkakunnalta pois muutto
- Luonto

Nykytilanne

- Perhekeskuksia kehitetään alueen jokaisessa kunnassa, sähköiset perhekeskukset valmistumassa jokaiseen kuntaan
- Peruspalvelut löytyy joka kunnasta

Kehittämistarpeet

- Kohtaamispaikkatoiminta lapsiperheille
- Nuorten harrastustoiminta (pitkät välimatkat, harrastustoiminta keskustassa)
- Rakenteiden juurruttaminen ja toimijoiden sitoutuminen perhekeskusverkostoon, yhteistyön vahvistaminen toimijoiden kesken

Erityisen hyvää

- Sallassa ja Pelkosenniemellä ilmainen varhaiskasvatus
- Savukoskella erillismäärärahoitus lapsille, nuorille ja perheille
- Kemijärvellä ja Sodankylässä fyysinen perhekeskus
- Vahva ja monipuolinen lasten harrastusten tukeminen

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Kaakkoinen palvelualue
Posio, Ranua, Rovaniemi

Alueen kuvaus ja erityispiirteet

- Posiolla ja Rovaniemellä on ollut Tulsote- hankkeessa paikalliset perhekeskuskoordinaattorit, kun taas Ranualla on kehittäminen aloitettu 2024 keväällä.
- Valtaosa alueen väkiluvusta asuu Rovaniemellä. Yhteistä alueella on pitkät välimatkat eri kyliin.
- Palvelut painottuvat Rovaniemelle. Rovaniemen palveluiden kokonaisuus on laaja ja toimijoita paljon. Rovaniemellä on myös useita järjestötoimijoita.
- Ranualla ja Posiolla yhteistyötä helpottaa, kun toimijat tuntevat toisensa ja yhteistyötahot toimivat tiiviisti yhdessä, kun taas Rovaniemellä laaja palvelujen ja toimijoiden kokonaisuus tuo omat haasteensa ja toimijoiden toistensa tuntemiseen tarvitaan enemmän koordinaatiota.
- Posiolla palveluita osittain ulkoistettu ja perheille, lapsille ja nuorille palveluita tuottaa myös Coronaria ja Hoivatie Oy.
- Rovaniemellä on paljon työperusteista muuttoa sekä opiskelijoita ja muualta muuttaneita nuoria on myös paljon ja näin turvaverkkoja ei ole kaikilla lähellä. Posiolla on kansainvälisiä opiskelijoita.

Nykytilanne

- Alueen kaikissa kunnissa on sähköinen perhekeskus kuntien omilla verkkosivuilla.
- Rovaniemellä työskentelee kokoaikainen perhekeskuskoordinaattori, Posiolla perhekeskuskoordinaatiota on 10 % sisällytettynä työnkuvaan.
- Jokaisessa kunnassa toimii verkostomainen perhekeskus. Perhekeskuskehittäminen on kunnissa eri vaiheessa ja osin vielä hahmottumassa.

Kehittämistarpeet

- Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen rakenteisiin (huomioidaan kuntien eri tilanteet).
- Perhekeskuksen näkyvyys ja viestintä (ulkoinen kuin sisäinen).
- Julkisen ja 3. sektorin yhteistyön tiivistäminen myös pienemmissä kunnissa.
- Tuodaan toimijoita yhteen ja lisätään tietoisuutta eri palveluista.
- Yhteisövaikuttavuuden viitekehys tukemaan perhekeskustoimintaa.
  Monialaisten prosessien näkyväksi tekeminen ja mallintaminen.
- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen (mm. jalkautuva työ.)

Erityisen hyvää

- Perhekeskuksen kokonaisuudessa aktiivisesti mukana SiSoTe, järjestöt, srk ja muut toimijat. Toimintaa viedään eteenpäin.
- Yhteistyötä kehitetään eri toimijoiden välillä esim. varhaiskasvatuksen ja sosiaalityön välillä.
- Harrastamista tuetaan ja jokaisessa kunnassa on Suomen harrastamisen mallin mukaista toimintaa.
- Ranualla ja Posiolla on hyvät palvelut, vaikka ovat pienempiä paikkakuntia.
- Ranualla tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppiminen on lisätty opetussuunnitelmaan (3-8lk).

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Lounainen palvelualue
Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio, Ylitornio

Alueen kuvaus ja erityispiirteet

- Väkimäärältään toiseksi suurin palvelualue, lähes kolmannes Lapin asukkaista asuu alueella
- Pinta-alallisesti pieni ja ketterä, kohtuullisen lyhyet välimatkat verrattuna muuhun Lappiin
- Lapin eteläisin kaupunkiseutu Suomen ja Ruotsin rajalla. Alueella on saatavilla kahden valtion monipuoliset kaupunkitason palvelut.
- Teollisuuden ja logistiikan keskus, matkailu vahvasti kasvava toimiala
- Meri-Lapin kehittämiskeskus Kemin, Tornion ja Haaparannan kaupunkien sekä Keminmaan, Simon, Tervolan ja Ylitornion kuntien vapaaehtoinen yhteistyöelin tukemassa ja edistämässä alueen markkinointia ja edunvalvontaa, elinkeinojen kehittämistä, kansainvälistymistä sekä palvelutoimintaa kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä
- Terveyspalvelujen tuottajia useita, osa palveluista ulkoistettu
- Alueella on toisen asteen oppilaitoksia sekä korkeakoulu
- Keskussairaala, jossa erikoissairaanhoito

Nykytilanne

- Sähköiset perhekeskukset joka kunnassa julkaistu tai kehitteillä
- Yhdistysten toimintaa ja tukea perheille koko alueella
- Maahanmuuttajia alueellisesti eniten, huono-osaisuutta, paljon eri kieliä
- Huumausaineiden käyttöä alueella runsaasti, jengiytymistä -> Länsi-Rajan läheisyys
- Nuorten pahoinvointi näkyy lisääntyneenä ilkivaltana
- Segregaatio, syrjäytyminen näkyy, tietyt kaupunginosat jäävät vähemmille palveluille
- Erilaisia verkostoja paljon, osin päällekkäistä työtä
- Kunnat ja kuntarajat omine käytäntöineen, sotepalveluissa yhdyspintoja, ei rajapintoja

Kehittämistarpeet

- Monialalainen yhteistyön vahvistaminen, rakenteet ja toimintamallit
- Tiedonkulun selkeyttäminen
- Palveluiden näkyväksi tekeminen
- Toimivien eri toimijoiden välisten yhteistyökäytäntöjen pysyminen ja vahvistaminen
- Ruohonjuuritason toiminnan ja konkreettisien palveluiden huomiointi myös strategisessa kehittämistyössä

Erityisen hyvää

- Kohtaamispaikkatoimintaa laajasti ja monialaisesti järjestettynä
- Vauvaraha käytössä monessa kunnassa
- Pieniä maalaiskuntia, joissa yhteistyö toimii ja asiat sujuvat ketterästi
- Toimijat tuttuja, helppo olla yhteydessä
- Perheet saavat työntekijöitä kiinni

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Pohjoinen palvelualue

Enontekiö, Inari, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello, Utsjoki

Alueen kuvaus ja erityispiirteet

- Pitkät välimatkat, paljon sivukyliä, julkisten kulkuyhteyksien vähäisyys, palvelut keskittyneet kuntakeskuksiin – vaikuttavat palveluiden saavutettavuuteen ja perheiden arkeen
- Matkailu ja luontaiselinkeinot vahvoja – kausiluonteisuus, reissutyö, epäsäännölliset työajat, vuorotyö, toisen vanhemman poissaolo, nopeasti muuttuvat tilanteet perheiden arjessa
- Muualta muuttaneita perheitä ilman omia tukiverkostoja
- Enontekiö, Inari ja Utsjoki ovat osa saamelaisaluetta - saamenkielet ja kulttuuri näkyvät vahvasti alueella, perhekeskustoimijoiden kulttuurisensitiivisyys tärkeää
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys näkyy enenevässä määrin alueen kunnissa

Nykytilanne

- Perhekeskuskehittämisen tilanne kunnissa eri vaiheissa
- Kohtaamispaikkatoimintaa on joka kunnassa joko toimijoiden itsenäisesti tai yhteistyössä järjestämänä
- Kaikkia peruspalveluita ei ole saatavilla, esim. lapsiperheiden kotipalvelu
- 3. sektorin toimijoita on rajallinen määrä - yhdistykset toimivat usein yksittäisten aktiivisten ihmisten varassa

Kehittämistarpeet

- Monialainen ja monitoimijainen yhteistyö, yhteistyön rakenteet ja pelisäännöt
- Veto- ja pitovoima, ammattilaisten saatavuus ja pysyvyys
- Palveluiden saatavuus ja kattavuus
- Vanhemmuuden tuki
- Keinoja vastata äkillisiin muutostarpeisiin ja perheiden nopeasti muuttuviin tilanteisiin

Erityisen hyvää

- Toimijat tuntevat toisensa, helppo tehdä yhteistyötä
- Halu toimia yhdessä ja kehittää
- Yhteisöllisyys
- Luonto tarjoaa harrastusmahdollisuuksia ja lisää hyvinvointia

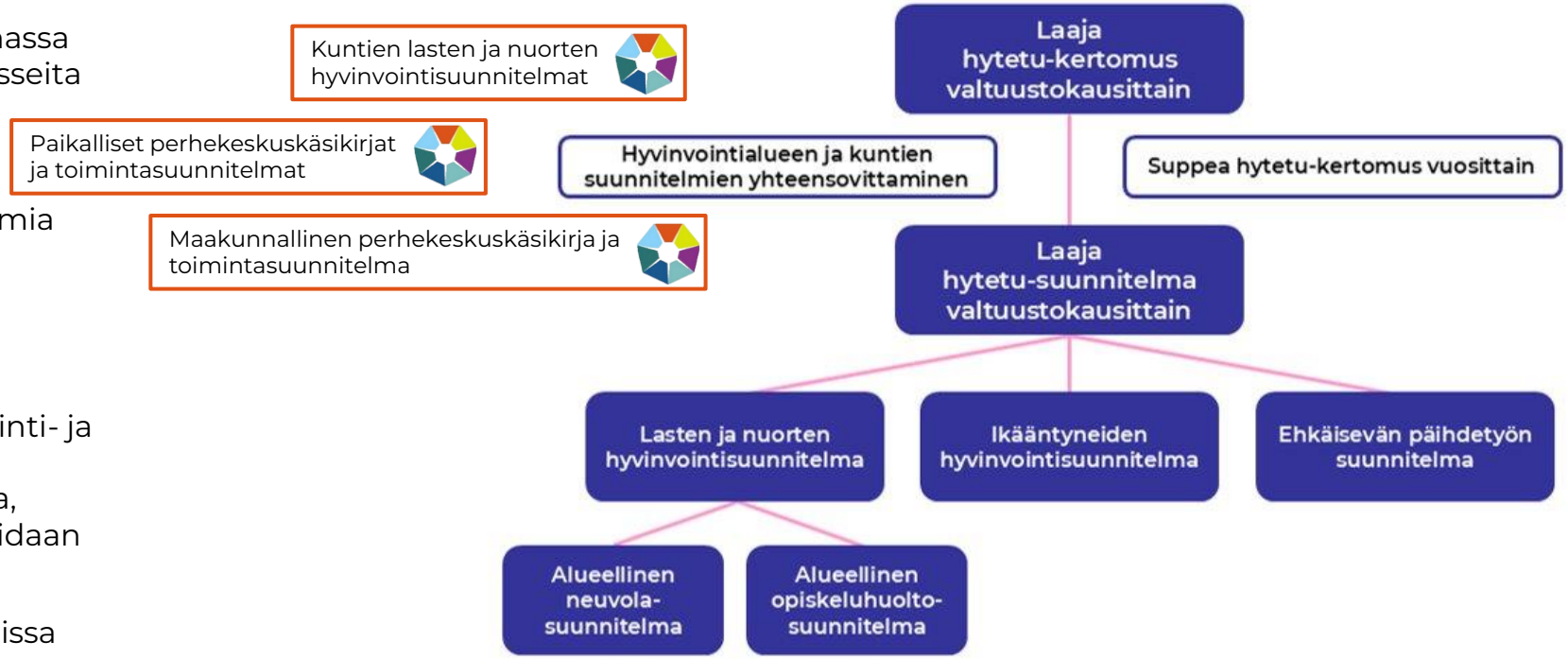
Perhekeskusten toimintasuunnitelma

Perhekeskuksen kehittämistyö tulee olla jatkuvaa ja alueen tarpeisiin vastaavaa. Yhteinen toimintasuunnitelma auttaa kehittämään perhekeskuksia systemaattisesti ja tavoitteellisesti.

Tässä Lapin perhekeskusten toimintasuunnitelmassa kuvataan yleisiä kehittämistyön aikana esiin nousseita kehittämistarpeita ja toimenpide-ehdotuksia. Toimintasuunnitelma ohjaa Lapin alueen perhekeskusten kehittämistä. Paikalliset perhekeskukset voivat luoda tarpeen mukaisia omia suunnitelmia, jotka linkittyvät maakunnalliseen toimintasuunnitelmaan.

Eri suunnitelmien yhteen linkittyminen tukee perhekeskusten systemaattista kehittämistä. Esimerkiksi hyvinvointialueen ja kuntien hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmat sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat keskeisiä asiakirjoja, joissa perhekeskustoimintaa ja sen tavoitteita voidaan kuvata.

Perhekeskusten toimintasuunnitelmassa kuvatuissa kehittämistarpeissa ja toimenpide-ehdotuksissa on huomioitu Lapin hyvinvointialueen laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman painopisteet, THL:n määrittelemät perhekeskuksen tehtävät sekä kehittämistyön aikana esille nousseet alueelliset ilmiöt.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Keskeiset kehittämiskohteet

Sopimuksellisuus

Perhekeskustoiminnan vakiintuminen edellyttää yhteisesti sovittuja rakenteita, linjauksia ja sitoutumista. Yhteistyösopimus lisää eri organisaatioiden sitoutumista ja vahvistaa yhteistä ymmärrystä perhekeskustoiminnasta. Sopimuksellisuus myös tekee perhekeskustoimintaa näkyväksi ja varmistaa, ettei yhteistyö jää yksittäisten henkilöiden varaan. Perhekeskustyöhön osallistuvat eri toimijatahot ovat mukana yhteistyössä omien resurssiensa mukaisesti, joista voidaan sopia yhteistyösopimuksessa yleisellä tasolla. Lapin perhekeskustoiminnalle ei ole omaa erillistä rahoitusta.

Tiedonkulku ja viestintä

Perhekeskustoiminnan kehittämisessä keskeistä on tiedonkulku johtamisen ja koordinaation tasojen sekä eri verkostojen välillä. Toimiva tiedonkulku mahdollistaa ilmiöpohjaisen kehittämisen ja johtamisen sekä varmistaa, että kehittämistyö vastaa alueen tarpeisiin. Tiedonkulun varmistaminen eri ryhmien välillä on yksi tunnistetuista kehittämistarpeista. Viestintää kehittämällä pyritään tavoittamaan kohderyhmät entistä paremmin, mikä mahdollistaa oikea-aikaisen ja tarpeen mukaisen tuen perheille.

Monialaisen työn rakenteet

Käytännön perhekeskustoiminnassa keskeistä on monialainen ja monitoimijainen yhteistyö. Ammattilaisten toimivalla ja tiiviillä yhteistyöllä pystytään tukemaan lapsia, nuoria ja perheitä nopeasti ja joustavasti. Monialaista yhteistyötä helpottavat yhteisesti sovitut toimintamallit ja menetelmät. Valitsemalla esimerkiksi yhteisövaikuttavuus perhekeskustoiminnan viitekehykseksi ja kehittämällä systeemistä työtapaa voidaan edistää toiminnan vaikuttavuutta. Sovittu yhteinen rakenne monialaiselle tiimimallille selkeyttää ammattilaisten työtä ja mahdollistaa varhaisen tuen tarjoamisen perheille entistä helpommin.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot 1/2

Painopisteet	Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho
Vastuiden selkeyttäminen ja sitoutuminen yhteiseen työhön	Yhteistyöstä sopiminen ja jokaisen organisaation sisäisen perhekeskusrakenteen vahvistaminen ja asemoituminen Eri suunnitelmien yhteensovittaminen	Yhteistyösopimuksen viimeistely ja allekirjoittaminen	Strateginen kehittämistyöryhmä
		Hyödynnetään perhekeskuksen johtamisen ja koordinaation ryhmiä eri suunnitelmien yhteensovittamisessa esim. kuntien sekä alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, perhekeskuksen toimintasuunnitelma	
Varhaisen tuen tarjoaminen	Perheiden ohjauksen ja neuvonnan vahvistaminen kohti yhden yhteydenoton periaatetta Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen Yhteisöllisyyden ja vertaistuen vahvistaminen	Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen ja toteuttaminen yhdessä, esim. Perheohjaamo-palvelu, kohtaamispaikkatoiminta	Perhekeskus vastuuyksiköt Kunnat
		Pyydä apua -napin, Apua huoliin -chatin ja tarina-auttamisen palveluiden kokonaisuuden selkeyttäminen	
		Neuvokas perhe ja Lapset puheeksi – menetelmien käytön vahvistaminen koko Lapissa	
		NOKKO-toimintamallin käytön laajentaminen koko Lappiin	Kunnat, perhekeskus vastuuyksiköt, järjestöt
Monialainen yhteistyö	Monialaisen yhteistyön rakenteiden luominen ja vahvistaminen	Selvitetään mahdollisuudet osallistua Itla:n yhteisövaikuttavuustyöhön ja sen kautta tuki kehittämiselle	Perhekeskus vastuuyksiköt Kunnat
		Sovitaan yhteinen rakenne monialaiselle tiimimallille	

Painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot 2/2

Painopisteet	Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho
Viestinnän vahvistaminen	Tiedonkulun varmistaminen eri ryhmien välillä Perhekeskustietoisuuden lisääminen Viestintäsuunnitelman jalkauttaminen	Sovitaan tiedonkulusta eri ryhmien välillä	Perhekeskus vastuuyksiköt
		Järjestetään työpaja eri organisaatioiden viestinnästä vastaaville (esim. organisaatiolaatikoiden täyttäminen)	
		Seurataan Lapin lapsiperheet -somekanavien seuraajamääriä	Viestintäpalvelut
		Sosiaalisen median kanavien aktiivinen käyttö/päivittäminen @lapinlapsiperheet	
Tiedolla johtaminen	Tiedolla johtamisen vahvistaminen Lapin perhekeskustoiminnassa ja -kehittämisessä	Määritellään vaikuttavuuden mittarit Lapin perhekeskustoiminnalle sekä sovitaan arvioinnista ja seurannasta	Strateginen kehittämistyöryhmä
Järjestöt osana perhekeskusta	Hyvinvointialue tukee järjestöjen toimintaedellytyksiä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisessä Järjestöjen roolin systemaattinen vahvistaminen	Kumppanuussopimusten ja –avustusten kohdentaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen osana perhekeskustyötä	HYTETU-tiimi
		Järjestöt osana perhekeskusta -yhteiskehittämisen työkalun Lapin mallin luominen ja käyttöönotto (Lastensuojelun keskusliitto)	Lounaisen alueen perhekeskus vastuuyksikkö ja Meri-Lapin Järjestökeskus Silta
Perheiden monimuotoisuuden ja -kulttuurisuuden huomioiminen	Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden vahvistaminen osana perhekeskuksia Kaikille avoimeen kohtaamispaikkatoimintaan osallistumisen kynnyksen madaltaminen	Saamelaiserityisen toiminnan kehittäminen, esim. etänuorisotyö, vanhempainryhmä	Saamelaiskäräjien DE2! –hanke, saamepalvelut, kunnat, seurakunnat
		Tiedon lisääminen kaikille avoimesta kohtaamispaikkatoiminnasta monikanavaisesti	Perhekeskus vastuuyksiköt, viestintäpalvelut

Suunnitelman seuranta ja arviointi

Lapin perhekeskustoimintaa seurataan ja arvioidaan strategisessa kehittämistyöryhmässä vuosittain. Seuranta sisältää yhteisesti sovitut tiedonkeruutavat

- Kooste perhekeskustoimintaan liittyvistä toimenpiteistä ja arvio niiden etenemisestä (perhekeskuksen toimintasuunnitelma, hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)

- Paikalliset ja alueelliset tilannekuvat ja arviot perhekeskustoiminnan toteutumisesta

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Kuva: Lapin materiaalipankki | Simo Vilhunen

Sanakirja 1/5

Alueellinen ohjausryhmä
Lapin hyvinvointialueen palvelualueiden (lounainen, kaakkoinen, itäinen, pohjoinen) mukaisesti muodostettu perhekeskuksen ohjausryhmä, jossa on edustus alueen kunnista, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä alueella toimivasta järjestöstä ja seurakunnasta.

Ankkuritoiminta
Toimintamalli, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen monialaisesti.

Apua huoliin –chat
Nuorille ja perheiden vanhemmille suunnattu anonyymi chat-palvelu, jossa vastaajina on perhekeskusverkoston ammattilaisia Lapin alueelta. Chatia hallinnoi Lapin hyvinvointialue. Teemachatit seksuaalineuvonta ja nepsy-chat, joka palvelee myös pohjoissaameksi.

Enjaksa.fi
Oma-apuvideoita lapsiperheiden ja nuorten vanhemmille verkossa.

Ensiarviointi
Seitsemän arkipäivän aikana tapahtuva sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen, ilmoitusten sekä lastensuojeluilmoitusten käsittely, jonka aikana arvioidaan asiakkaan tilanne, annetaan palveluohjausta
ja neuvontaa sekä aloitetaan tarvittaessa palvelutarpeen arviointi.

Hytetu-työ
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen kunnissa, hyvinvointialueella ja järjestöissä.

Kohtaamispaikka
Avoin, matalan kynnyksen paikka tai toiminta, joka tukee yhteisöllisyyttä ja vertaistukea. Esim. perhekahvila tai nuorisotila.

Sanakirja 2/5

Lapin perhekeskusverkosto
Maakunnallinen verkosto, joka on avoin kaikille Lapin alueen perhekeskustoimijoille. Yhteinen Teams-alusta ja verkostotapaamiset neljä kertaa vuodessa.

Lapset puheeksi –menetelmä
Keskustelumenetelmä, jolla pyritään tukemaan lapsen tai nuoren hyvinvointia ja kehitystä. Menetelmä edistää yhteistä ymmärrystä vanhempien, muiden lapselle tärkeiden aikuisten ja lapsen välillä.

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
Lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakointia ja seurantaa, jonka avulla voidaan selvittää, millaisia hyötyjä tai haittoja erilaisilla lapsiin kohdistuvilla päätöksillä aiheutetaan.

Matalan kynnyksen palvelut
Palveluita ja toimintaa, jotka ovat helposti saatavilla. Tavoitteena on varhaisen puuttumisen ja tuen vahvistaminen sekä ongelmien ennaltaehkäisy.

Monialainen yhteistyö
Eri hallinnonaloilla tai sektoreilla (esim. sivistys, sote, 3. sektori) työskentelevien ammattilaisten yhteistyötä yhteisen asiakkaan asiassa. Yhteistyö toteutuu esimerkiksi erilaisissa verkostoissa.

Moniammatillinen yhteistyö
Eri ammattiryhmiin kuuluvien asiantuntijoiden yhteistyötä ja yhdessä työskentelyä saman asiakkaan/potilaan asiassa. Ammattilaiset voivat toimia joko samalla tai eri aloilla.

Neuvokas perhe –menetelmä
Sydänliiton valtakunnallinen lapsiperheiden elintapaohjausmenetelmä. Neuvokas perhe on myös vinkkejä ja ideoita perhearjen hyvinvointiin tarjoava verkkosivusto lapsiperheille ja ammattilaisille.

Sanakirja 3/5

NOKKO-toimintamalli
Toimintamalli kouluikäisten nikotiinituotteiden ja sähkösavukkeiden käyttöön puuttumiseen.

Normaali.fi
Oma-apuvideoita nuorille ja nuorille aikuisille verkossa.

Osallisuus
Mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa itselle tärkeissä asioissa sekä kokemusta joukkoon kuulumisesta ja arvostetuksi tulemisesta. Osallisuus rakentuu eri osa-alueista ja se on yhteydessä ihmisen hyvinvointiin monesta eri näkökulmasta.

Palvelukokonaisuus
Useista palveluista koostuva kokonaisuus, jonka järjestämiseen, tuottamiseen tai toteuttamiseen voi osallistua yksi tai useampi toimija. Perhekeskuksen palvelukokonaisuus muodostuu hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista, kuntien sivistyspalveluista sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluista ja toiminnasta.

Paikallinen ydinryhmä
Monialainen perhekeskuksen yhteistyöryhmä, jossa edustus kunnasta, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä kunnassa toimivasta järjestöstä/järjestöistä ja seurakunnasta.

Perhekeskus
Palvelee kaikissa elämäntilanteissa- ja vaiheissa. Perhekeskuksen tehtävänä on edistää ja varmistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia eri tavoin. Perhekeskus kokoaa perheiden palvelut helposti saataville. Perhekeskuspalveluita järjestävät yhdessä hyvinvointialue, kunnat, seurakunnat ja järjestöt. Lapin hyvinvointialueella verkostomainen perhekeskus löytyy joka kunnasta.

Sanakirja 4/5

Perhekeskuskoordinaattori
Koordinoi perhekeskuskehittämistä ja yhteistyötä lapsiperheiden ja nuorten parissa toimivien kesken.

Perhekeskustoimija
Lasten, nuorten ja perheiden parissa työskentelevä / toimiva ammattilainen tai vapaaehtoinen.

Perhekeskustoimintamalli
Perhekeskustoimintamalli on kehitetty tukemaan perhekeskusten kehittämistä. Kaikki perhekeskukset ja niissä toteutuva perhekeskustoiminta pohjautuu perhekeskustoimintamalliin. Perhekeskustoimintamalli on kehitetty yhdessä alueellisten toimijoiden, järjestöjen, seurakuntien ja kansallisten toimijoiden kesken.

Perhekeskusverkosto
Verkoston kautta sen jäsenet pystyvät muodostamaan kokonaiskuvaa perheiden yleisestä tilanteesta, päivittämään tietonsa ajankohtaisista asioista, kehittämissuunnista ja tutustumaan verkoston jäseniin. Yhteistyöllä voidaan ratkaista perheiden haasteita, jotka edellyttävät laajaa yhteistyötä ja moninäkökulmaisuutta. Paikallinen perhekeskusverkosto toimii paikallisten tarpeiden mukaan.

Pyydä apua! –nappi
Sähköinen lapsiperheiden ja nuorten matalan kynnyksen yhteydenottokanava. Nappia painamalla avautuu yhteydenottolomake, jolla voi kysyä neuvoa tai pyytää apua omaan tai läheisesi tilanteeseen liittyen. Palvelu on käytössä suomeksi, pohjoissaameksi ja inarinsaameksi.

Sanakirja 5/5

Strateginen kehittämistyöryhmä
Maakunnan laajuinen perhekeskuksen monialainen yhteistyöryhmä, jossa edustus kunnista, sosiaali- ja terveyspalveluista, järjestöstä/järjestöistä ja seurakunnasta. Strategisen kehittämistyön tehtävänä on ohjata, linjata sekä yhteensovittaa perhekeskustoimintaa sekä kehittämistä.

Systeemisyys
Ajattelutapa, jossa lapsen tai perheen elämää tarkastellaan kokonaisuutena. Kaikki lapsen elämän osa-alueet ja ihmiset muodostavat systeemin, jonka kaikki osat vaikuttavat toisiinsa. Systeeminen ajattelu ja työote tukevat mm. monialaisen yhteistyön ja asiakkaan osallisuuden toteutumista.

Sähköinen perhekeskus
Kokoaa tietoa ja tukea lasten, nuorten ja perheiden palveluista yhteen paikkaan verkossa. Lapin hyvinvointialueella on oma sähköinen perhekeskus ja lisäksi monella kunnalla on oma sähköinen perhekeskus kunnan verkkosivuilla.

Yhteisövaikuttavuus
Tutkittuun tietoon perustuva viitekehys ja tapa kehittää palveluita sekä ratkaista yhdessä ongelmia, joihin liittyy usein monia eri toimijoita. Yhteisövaikuttavuus syntyy näiden eri toimijoiden yhteiseen tavoitteeseen sitoutuneesta työstä.

Lähteet

Hastrup, Pelkonen & Varonen. 2021. Perhekeskusten kehittäminen ja vakiinnuttaminen tulevilla hyvinvointialueilla: Ohjeita toimintasuunnitelman laadintaan. THL.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/141560/URN_ISBN_978-952-343-635-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 21/2025. Perhekeskusten johtaminen, toiminnan koordinaatio ja strategiset tavoitteet.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/151308/URN_ISBN_978-952-408-508-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

THL. 19/2025. Perhekeskusten kohtaamispaikkatoiminnan tilannekuva Suomessa.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/151307/URN_ISBN_978-952-408-507-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 20/2025 Perhekeskusten tilannekuva Suomessa.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/151309/URN_ISBN_978-952-408-510-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tilastokeskus. Kuntien avainluvut 2024.
https://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2025&active1=SSS&active2=FI1D7

THL. 2024 Perhekeskus.
https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus

Työryhmä

Anni-Leena Breilin, perhekeskuskoordinaattori
Heidi Juuso, perhekeskuskoordinaattori
Ulla Kakko, perhekeskuskoordinaattori
Jaana Karppinen, perhekeskuskoordinaattori
Jenna Tepsa, perhekeskuskoordinaattori

Kommentoitu ja yhteisesti työstetty perhekeskusten monialaisissa paikallisissa ydinryhmissä, alueellisissa ohjausryhmissä sekä strategisessa kehittämistyöryhmässä.

Perhekeskus tehdään yhdessä. Tule mukaan!

Ota yhteyttä:

Lapin perhekeskukset

IG: Lapinlapsiperheet

FB: Lapin lapsiperheet

Käsikirja päivitetty 15.12.2025

Liity Lapin perhekeskusverkoston Teams-kanavalle tästä!

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

Lapin Materiaalipankki | Antti Kurola / Lappset Group Ltd

PERHE-
KESKUS
Mukana elämässä.

Perhekeskuksen viestintäsuunnitelma

Perhekeskuksen toimintasuunnitelma
2026-2029

Anni-Leena Breilin

Sisältö

Yleistä

Taustoitus

Viestintä perhekeskuksessa

- ❖ Mahdollisuudet ja vahvuudet, uhat ja heikkoudet
- ❖ Perhekeskusviestinnän arvot
- ❖ Kokonaisuuden määrittelyä
- ❖ Sisäinen viestintä
- ❖ Ulkoinen viestintä
- ❖ Viestinnän organisaatio- laatikot (esimerkki)

Jatkokehittämisideoita

Viestintäsuunnitelma osana Lapin perhekeskuksen käsikirjaa 2026-2029

Tämä perhekeskuksen viestintäsuunnitelma on syntynyt osana Anni-Leena Breilinin LAB-ammattikorkeakoulun Sosionomi (YAMK) Viestinnän merkitys perhekeskustoiminnan vakiinnuttamisessa- opinnäytetyötä.

Opinnäytetyö on toteutettu tutkimuksellisena kehittämistyönä ja yhteistyökumppanina on toiminut Lapin hyvinvointialue sekä Perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen Lapin hyvinvointialueella -projekti.

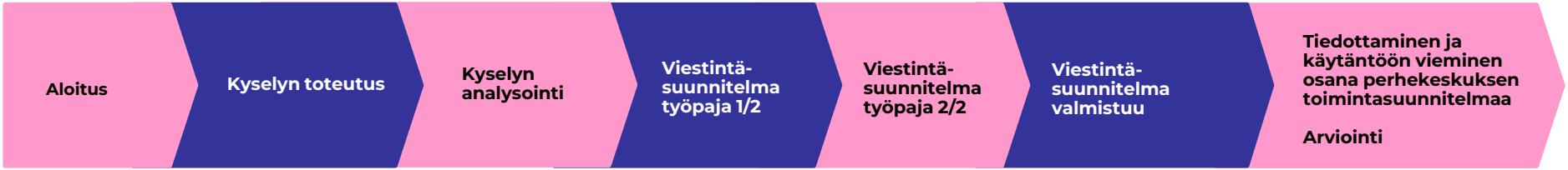
Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena on tuoda näkyviin viestinnän mahdollisuudet ja tärkeys perhekeskus kehittämisessä sekä toiminnassa. Tarkoituksena on luoda Lapin hyvinvointialueen perhekeskustoimijoille yhteistä näkemystä perhekeskuksen viestinnästä ja lisätä tietoisuutta sekä ymmärrystä viestinnän merkityksestä perhekeskustoiminnan vakiinnuttamisessa.

Perhekeskuksen viestintäsuunnitelman on tarkoitus täydentää perhekeskuksen käsikirjaa sekä toimintasuunnitelmaa.

Taustoitus ja aikataulu

= Viestintäsuunnitelma prosessin aikataulu

Viestinnän merkitys perhekeskustoiminnan vakiintumisessa- opinnäytetyö

Kyselyn toteutus

Jakelu perhekeskusverkostot Lapin Hyvinvointialueella

Vastauksia 57

Tavoite: Saada tietoa viestinnän nykytilanteesta

- → miten perhekeskuksen viestintä tukee perhekeskustoimintamallin vakiinnuttamisessa
- → kuinka tehokasta sekä vaikuttavaa perhekeskuksen viestintä on
- → Löytää ja tunnistaa viestinnän mahdollisuuksia perhekeskuskehittämisen sekä toiminta– ja kulttuurimuutoksen tueksi

Viestintäsuunnitelma työpaja 1/2

Kyselyn tulokset

Esimerkkejä viestintäsuunnitelmista

SWOT-analyysi pohjana työskentelylle

Sisällön hahmottelua viestintäsuunnitelmaan

Osallistujat: projektin perhekeskuskoorinaattorit sekä Hyvinvointialueen viestinnän asiantuntija

Viestintäsuunnitelma työpaja 2/2

Sisällön rakentamista

Viestinnän organisaatio- laatikot

Osallistujat: projektin perhekeskuskoorinaattorit sekä

Hyvinvointialueen viestinnän asiantuntija

Viestintäsuunnitelma

Viestintäsuunnitelma liitetään osaksi Perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa

Jalkauttaminen osana perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa

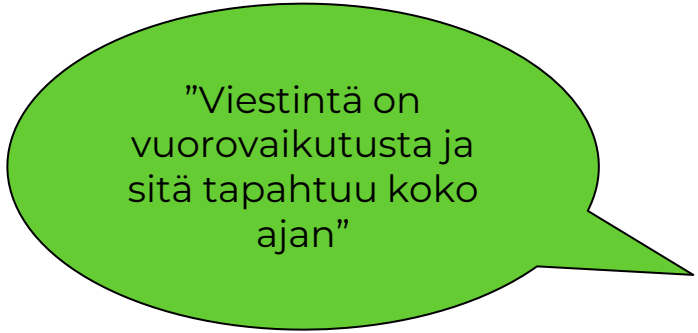
Huomioidaan perhekeskuskokonaisuus

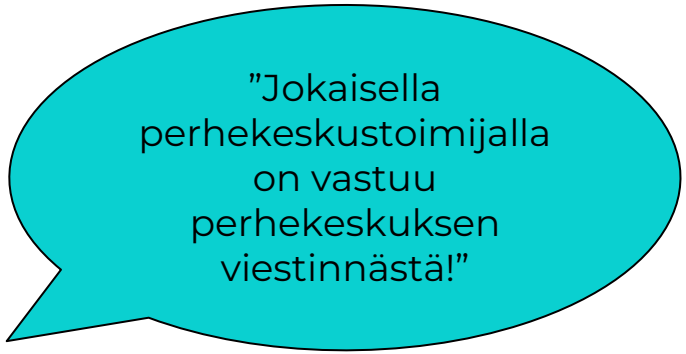
Viestintä perhekeskuksessa

Perhekeskus on lasten ja nuorten ja perheiden palveluiden kokonaisuus, jossa on laajat verkostot, paljon sidosryhmiä ja toimijoita, jolloin myös yhteinen ymmärrys viestinnästä korostuu.

Kun tehdään töitä yhteisen kohderyhmän hyväksi eli yhteisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä parantamiseksi on myös hyvä olla yhteinen suunnitelma siitä, miten viestintää toteutetaan yhtenäisenä kokonaisuutena.

Suunnitelma yhteen sovittaa eri organisaatioiden ja toimijoiden tapoja osallistua perhekeskuksen viestintään.

Viestintä perhekeskuksessa

Kyselyn tuloksista

Miten viestintä auttaa mielestäsi perhekeskustoiminnan vakiinnuttamisessa?

Tunnettavuuden lisääminen

Viestintä tekee perhe-keskustoimintaa tunnetuksi eri kohderyhmille kuten asiakkaille ja ammattilaisille.

Nostaa esiin palveluita ja toimintaa.

Madaltaa kynnystä osallistua tai hakeutua palveluihin.

Mitä enemmän viestitään, sitä tutummaksi ja tunnistettavammaksi perhekeskus tulee ja kokonaisuus on helpompi hahmottaa.

Säännöllisyys ja jatkuvuus

Jatkuva ja toistuva viestintä auttaa pitämään perhekeskuksen toimintaa esillä ja muistuttaa sen olemassa olemisesta.

Säännöllinen viestintä ylläpitää, kehittää ja varmistaa, että toiminta pysyy mielessä.

Yhteistyön ja sitoutumisen vahvistaminen

Viestintä auttaa rakentamaan yhtenäistä käsitystä perhekeskuksen toiminnasta ja edistää yhteistyötä eri sidosryhmien välillä.

Selkeä tieto perhe-keskuksen toimin-nasta auttaa toimi-joita sitoutumaan ja osallistumaan paremmin.

Tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen

Viestintä lisää tietoisuutta ja ymmärrystä perhekeskuksen rakenteista, palveluista ja toiminnasta.

Selkeä viestintä varmistaa, että kaikki tietävät, mistä palvelut löytyvät ja miten ne toimivat.

Tietoisuus lisää myös konkreettista yhteis-työtä.

Viestinnän johdonmukaisuus ja näkyvyys

Johdonmukaisuus ja aktiivinen viestintä varmistaa viestin mieleen jäämistä sekä tekee toimintaa näkyväksi.

Toiminnan vakiintuminen edellyttää yhtenäistä ja näkyvää viestintää kaikilla eritasoilla.

Termit ja toimintatavat juurtuvat työntekijöiden ja kuntalaisten käyttöön.

Vahvuudet:

Toimijoita eri organisaatioista, laaja viestintä ja kohderyhmien tavoitettavuus

Huomioidaan ja panostetaan saamenkielisiin- ja kulttuurinmukaisiin toimintoihin

Paikallisuuden huomioiminen viestinnässä

Kuntien sähköiset perhekeskukset

Koordinaatio hyvinvointialueella alueittain; koordinaattoreiden tiivis yhteistyö

Valmiiden materiaalien hyödyntäminen

Monikanavainen viestintä

Heikkoudet:

Monenlaisia ja tasoisia viestijöitä ja kyvyt käyttää erilaisia kanavia ja välineitä sekä sisällön tuottamisen vaihtelu.

Teams-tiimien ja sähköpostiryhmien hyödyntäminen; ammattilaisten tietoisuus ja tieto, että voi käyttää niitä.

Rajalliset mahdollisuudet tuottaa erikielisiä materiaaleja esim. saamen eri kielet

Eriarvoisuus (eri tasoilla): tiedon saavutettavuus

Uusien sisältöjen tuottaminen mm. toistuvissa sosiaalisen median julkaisuissa

Perhe-keskuksen viestintä

Swot- analyysi

Mahdollisuudet:

Perheet saavat tietoa ja apua oikein palveluista ja toiminnoista. Toimiva viestintä auttaa tuen oikea-aikaisuuteen ja voi toimia ennaltaehkäisevänä.

Helpottaa toimijoiden ja ammattilaisten työtä. Tiedon löydettävyys helpottaa työtä esim. ammattilainen kaipaa lisätietoa-> koordinaattorit voi konsultoida ja antaa palveluohjausta mitä kaikkia palveluita on tai osaa hyödyntää sähköistä perhekeskusta.

Perheiden näkökulma: perhe saa apua, tukea, ohjausta, tietoa yhdestä paikasta

Uhat:

Ei tavoita kohderyhmää, viesti ymmärretään väärin

Hajanaisuus; eri toimijat ja paljon asiaa

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa ei toimi; tietokatkokset

Eriarvoisuus; organisaatioiden mahdollisuudet, resurssit yms.

Toiminnan koordinaation jatkuminen

Perhekeskusviestinnän arvot

Yhteenveto kyselyn tuloksista

Millainen perhekeskusviestintä on mielestäsi vaikuttavaa?

Säännöllisyys ja monikanavaisuus

Vaikuttava viestintä on säännöllistä ja toistuvaa.

Viestintä tavoittaa laajasti erilaiset kohderyhmät eri kanavien, kuten sosiaalisen median, uutiskirjeiden ja sähköisten alustojen kautta.

Viestintää jaetaan monissa verkostoissa, jotta viesti pysyy ihmisten mielissä.

Selkeys ja ytimekkyys

Viestinnän tulee olla selkeää, tiivistä ja informatiivista.

Liiallinen byrokraattinen kieli ja monimutkainen viestintä eivät ole vaikuttavaa.

Ytimekkyys ja helppo ymmärrettävyys auttavat vastaanottajia omaksumaan tiedon nopeammin.

Avoimuus ja vuorovaikutus

Vaikuttava viestintä on avointa ja läpinäkyvää.

Se mahdollistaa vuorovaikutuksen ja tiedon kulun ylhäältä alaspäin ja alhaalta ylöspäin, jotta kaikki toimijat ovat tietoisia perhekeskuksen toiminnasta.

Myös keskeneräisistä asioista voi viestiä.

Asiakaslähtöisyys ja kohderyhmät

Viestinnän on huomioitava kohderyhmät ja heidän tarpeensa.

Asiakaslähtöisyys ja henkilökohtainen lähestyminen koetaan vaikuttavaksi.

On tärkeää käyttää viestintäkanavia ja -tapoja, jotka tavoittavat tehokkaasti juuri oikeat ryhmät.

Positiivisuus ja visuaalisuus

Viestinnän sävy on tärkeä – sen tulisi olla positiivista ja huomion herättävää.

Selkeä visuaalinen ilme kuten logojen ja tunnisteiden käyttö auttaa vies-tien tunnistettavuudessa ja vahvistaa perhekeskuksen brändiä.

Mitä tavoitellaan? (ydinviestit)	**Kenelle viestitään?** (ensisijaiset ja toissijaiset, kohderyhmät, sidosryhmät)	**Mitä viestitään?**	**Milloin viestitään?**	**Miten viestitään?** (kanavat, verkostot, mediat, tapahtumat, äänensävy)	**Kuka viestii?** (Linjaajat, asiantuntijoiden, viestinnän rooli)	**Mitä** [illegible]
Perhekeskus on yhtenäinen kokonaisuus **riippumatta missä asuu**. Matalan kynnyksen apu ja tuki, varhaisessa vaiheessa, oikea-aikaisesti **Lapin perhekeskuksen slogan hyödyntäminen – ydinviesti** **”Olemme täällä sinua varten”** **Perhekeskus-mukana elämässä:** kaikissa elämän-vaiheissa ja -tilanteissa. Perhekeskuksen tehtävien kautta ydinviestien hahmottaminen Monialaisuus ja yhden luukun periaate Jokainen on yhtä tärkeä ja yhtäläinen mahdollisuus ja pidetään huolta	**Lappilaiset perheet ja perheiden aikuiset** Ensisijainen kohderyhmä perheiden vanhemmat Toissijainen kohderyhmä lapset ja nuoret (linkittyy usein sidosryhmien kautta) **Ammattilaiset:** eri toimijat perhekeskuksessa **Sidosryhmät**: muut perhekeskuksen toimijat	**Tietoa palveluista ja toimijoista** (paikalliset ja valtakunnalliset) **Palveluista tiedottaminen ja nostot** Painopiste matalan kynnyksen apu ja tuki, varhaisessa vaiheessa, oikea-aikaisuus Ajankohtaiset **teemat/ilmiöt** **Mikä on perhekeskus ja tehdään tutuksi** miten eri organisaatiot linkittyvät palvelu-kokonaisuuteen **Tapahtumat ja toiminta** **Hyödylliset verkkosivut** esim. omahoito tai ennaltaehkäisevät palvelut	**Tapahtumat ja kampanjat** jos tiedetään, että jokin tapahtuma on tulossa niin sovitaan missä vaiheessa viestitään mistäkin ja kenelle, määritellään vastuut. (Some) Viestinnän vuosikello ohjaa myös perhe-keskuksen viestintää pohjautuu osittain Hytetu-suunnitelmaan **Paikallisesti viestintää linkitetään** esim. kuntien olemassa oleviin some-kanaviin.	**Sosiaalinen media** **Verkkosivut:** lapha.fi ja paikalliset sähköiset perhekeskukset **Selkeäkielisyys, ymmärrettävyys,** vältetään liian monimutkaista kieltä Selkomukauttaminen kohderyhmittäin → hyödyntää muiden organisaatioiden selkokielistä materiaalia esim. Kela **Printtimedia, painetut materiaalit,** **Ammattilaisille lisäksi:** Sähköposti Teams tiimit ja kanavat/ keskustelut Yhteinen kieli: Yhtenäinen sanasto ja termistö → esim. käytetään perhekeskus-käsitettä	Päävastuu perhekeskustoimijoilla Viestinnän asiantuntijat tukee toimintaa ja konsultoi sekä osallistuu viestintään sovitusti Viestiminen yhdessä sovituista asioista/teemoista **Jokainen on viestijä ja on vastuussa perhekeskukseen liittyvästä viestinnästä** Perhekeskus-koordinaatiolla rooli viestinnän onnistumisessa	Ei määritellä tässä, mutta hyvä ottaa huomioon

Kokonaisuuden määrittelyä-
tavoitteet toimenpiteiksi

Viestinnän organisaatio-laatikot esimerkki laatikkojen hyödyntämisestä

LIITE: Aluehallitus 4.5.2026 / 199 § 2 työpajasta

Hyvinvointialue

Lapin perhekeskukset sosiaalisen median tili→ jaetaan palveluista esim. tarina-auttamisesta tietoa (normaali.fi ja enjaksa.fi)

Teams tiimit/kanavat ja sähköpostiryhmät käytettävissä kaikilla toimijoilla

Painettu materiaali ja niiden näkyminen ilmoitustauluilla/info tv jne.

Pyydä apua- nappi

Käytetään sovittuja tunnisteita @ ja #, perhekeskuksen logo, perhekeskuksen slogan

Sisäisten sosiaalisen median kanavien linkittyminen HVA:n pääkanaviin → synergiaedut: saamesome, rekrytili jne.

Kunta

Hyödyntää ja jakaa somepostauksia lapin perhekeskukset- somesta

Kohdennetut sometilit: varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut jne → niiden hyödyntäminen kohderyhmien tavoittamisessa

Teams tiimit ja sähköpostiryhmät käytettävissä kaikilla toimijoilla

Painettu materiaali ja niiden näkyminen ilmoitustauluilla/info tv jne.

Wilma ja varhaiskasvatuksen tiedotuskanavien systemaattisempi käyttäminen

Pyydä apua- nappi näkyville verkkosivuille

Käytetään sovittuja tunnisteita @ ja #, perhekeskuksen logo, perhekeskuksen slogan

Järjestöt, seurakunta, muut

Hyödyntää ja jakaa somepostauksia lapin perhekeskukset- somesta

Teams tiimit ja sähköpostiryhmät käytettävissä kaikilla toimijoilla

Painettu materiaali ja niiden näkyminen ilmoitustauluilla/info tv jne.

Pyydä apua- nappi näkyville verkkosivuille

Käytetään sovittuja tunnisteita @ ja #, pekelogo, perhekeskuksen slogan

Mitä pitää yhteisesti sopia? Miten sopiminen tapahtuu?

- Sovitaan mitä materiaalia vähintään tulisi olla näkyvillä eri

- Sovitaan toimintatapa kunnan viestinnän kanssa esim. mitä jaetaan somessa ja miten sitä hyödynnetään.

- tunnisteista sopiminen mitä käytetään
  - #lapinperhekeskukset #**paikallinen** perhekeskus #Lapinhyvinvointialue
  - @ aina maininta lapin perhekeskuksesta, lapinhyvinvointialue, paikallinen: kunnat, ja julkaisuun liittyvät toimijat esim. järjestö ja seurakunta
  - @huippuhommissa niihin liittyvissä asioissa

Perhekeskuksen sisäinen viestintä – Viestintäkanavat

Kanava	Tarkoitus ja tehtävä	Kohderyhmä	Kuka viestii ja millä tavalla?	Mittari	Budjetti
Teams- kanavat/ keskustelut	Tiedon jakaminen, nopea viestintä	Perhekeskustoimijat ja verkosto			
Sähköposti	Tiedon jakaminen nopea viestintä	Perhekeskustoimijat ja verkosto			
Teams tiimit ja kanavat/	Tiedon jakaminen (muistiot, koulutukset, diat, palvelut ja toiminnot) Tiedon koonti	Perhekeskustoimijat ja/tai kohdennetut verkostot ja työryhmät			
Verkkosivut: lapha.fi ja paikalliset sähköiset perhekeskukset	Jakaa tietoa perhekeskus-palveluista, tieto saatavilla kootusti	Perhekeskustoimijat ja verkosto			
Uutiskirjeet	Jakaa tietoa kehittämistyöstä ja perhekeskus-toiminnasta	Perhekeskustoimijat ja verkosto			

Perhekeskuksen ulkoinen viestintä – Viestintäkanavat

Kanava	Tarkoitus ja tehtävä	Kohderyhmä	Kuka viestii ja millä tavalla?	Mittari	Budjetti
Printtimedia	Laajemman tietoisuuden lisääminen perhekeskuksesta /jostain ilmiöstä lehteen ym.	Lapset, nuoret ja perheet, muut kiinnostuneet			
Painetut materiaalit	Julisteita ja tarroja jaetaan eri toimijoille ja yksiköille – luodaan kokonaiskuvaa perhekeskuksesta	Lapset, nuoret ja perheet			
Verkkosivut: lapha.fi ja paikalliset sähköiset perhekeskukset	Tietoa palveluista, koottu yhteen eri toimijoiden palvelut, saavutettavuuden lisääminen, tukee oikea-aikaisen tuen saamista	Lapset, nuoret ja perheet			
Sosiaalinen media IG/FACE Lapin perhekeskukset	Nopeaa viestintää, ajankohtaisia asioita, tietoisuus ja ymmärrys perhekeskuksesta ja palveluista, tiedottaminen	Lapset, nuoret ja perheet Muut toimijat			

Muita kehitettäviä kokonaisuuksia

- Vuosikello
  - Sosiaalisen median vuosikellon hyödyntäminen/kehittäminen (olemassa olevan vuosikellon päivittäminen)
- Perhekeskusviestinnän organisaatio- laatikoiden työstäminen eri perhekeskustoimijoiden kanssa
  - Sovitaan yhteiset tunnisteet mitä käytetään
- Viestintäverkostot ja niiden määrittelyt